VOORWOORD

Zoals je ziet heeft de redactie ook voor 2014 weer een prachtige omslag voor De Scharrelaar. Ook komend jaar wil de redactie met jullie hulp weer proberen om een mooie Scharrelaar te maken. Hierbij alle dank voor de bezorgers.

Zo je kunt lezen heeft het bestuur maar een van de twee openvallende plaatsen in het bestuur kunnen vullen. We hopen dat we in de komende tijd de andere open plaats nog kunnen invullen.
Verder in deze Scharrelaar zie je dat Niek Gosker zich aan jullie voorstelt, vooruitlopend op de verkiezingen wil ik hem alvast een goede tijd in het bestuur toewensen. En tevens hoop ik dat de scheidende bestuursleden nog vaak bij activiteiten aanwezig zullen zijn.
Zoals je kunt lezen in de Agenda kun je een uur voor de aanvang van de jaarvergadering de financiële stukken inzien zodat je tijdens de vergadering een compleet beeld hebt.

Alle nieuwe leden van afgelopen jaar wil ik er nog even op wijzen dat het boek van de eerste 50 jaar nog steeds te koop is, een sieraad voor uw boekenkast.

Jan Vos, voorzitter

EVEN KENNISMAKEN

Mijn naam is Niek Gosker en woon aan de Lankorsterweg. 19 maart zijn er gemeenteraadsverkiezingen en dat is voor mij meteen het einde van mijn politieke loopbaan. Voorzitter Jan Vos hoorde dat en ging meteen aan het werk en vroeg mij als bestuurslid voor de natuurvereniging. Daar hoefde ik niet lang over na te denken want de natuur staat bij mij hoog in het vaandel. Maar ….dat gaat pas in na 19 maart en na die datum zult u mij regelmatig op de vergaderingen tegenkomen. Sommige van u kennen mij al want bij het heide schonen waren mijn pony's actief bezig de struiken en kleine bomen uit het veld naar de bossen te slepen. Dat is leuk werk, nodig en vooral leerzaam voor de kinderen. Misschien is hier een taakje voor mij weggelegd om in de toekomst wat meer aan de weg te timmeren en te proberen wat meer kinderen en hun ouders hierbij te betrekken. Voort het overige zie ik wel wat er op mijn weg komt en welke taken ik toebedeeld krijg.

27-02-2014	Coördinatorenoverleg.
03-03-2014	Jaarvergadering, ledencontactvergadering bij Kroko Multipunt, Heerenweg 42, IJhorst.
15-03-2014	Schoonmaakdag.
07-04-2014	Ledencontactvergadering bij Kroko Multipunt, Heerenweg 42, IJhorst. Presentatie Vogel van het jaar: de Spreeuw
12-04-2014	Start nestkastcontrole.
05-05-2014	Ledencontactvergadering bij Kroko Multipunt, Heerenweg 42, IJhorst.
23/24-05-2014 tot 31-05-2014	Natuurreis
02-06-2014	Veldexcursie.

JEUGDAGENDA

08-02-14	Lezing over roofvogels, na de pauze knutselen door Arnold Lassche in de Inforuimte SBB. aan de Vijverweg. Aanvang 13.30 uur. Niet leden betalen € 1
15-03-14	Landelijke schoonmaakdag. Inforuimte SBB aan de Vijverweg. Aanvang 09.00 uur.
05-04-14	Boswachter Ruud Jonkers gaat met ons het bos in om ons iets te laten zien van de natuur in het voorjaar. Inforuimte SBB aan de Vijverweg. Aanvang 13.30 uur. Niet leden betalen € 1
12-04-14	Begin nestkastcontrole. Verzamelen bij de inforuimte SBB aan de Vijverweg. Aanvang 8 uur.
14-06-14	Excursie naar de vlindertuin in Havelte. We vertrekken om 13.00 uur van het marktterrein in Staphorst. Kosten voor leden € 2,00, voor niet leden € 4,00. Opgeven voor 4 juni. Misschien zijn hier nog wel extra auto's voor nodig, wie mee wil rijden kan zich ook aanmelden.
23-08-14	Busreis naar de Dutch Bird Fair in de Oostvaardersplassen. We vertrekken om 8.30 uur van het marktterrein in Staphorst. Kosten leden € 10.00 niet leden € 15,00.

	Opgeven voor 14 juni
13-09-14	Heidezuivering. Aanvang 9 uur. Plaats wordt nog bekend gemaakt.
20-09-14	Wadlopen. Belangstellenden opgeven voor 8 febr.
11-10-14	Heidezuivering. Aanvang 9 uur. Plaats wordt nog bekend gemaakt.
25-10-14	Speurtocht. Inforuimte SBB. aan de Vijverweg. Aanvang om 13.30 uur. Niet leden betalen € 1
01-11-14	Landelijke natuurwerkdag.
22-11-14	Timmermiddag. We gaan deze middag kijken wie het mooiste nestkastje kan timmeren. Bij Jan Nijboer in de werkplaats Industrieweg 27a . Aanvang 13.30 uur
10-01-15	Winteractiviteit, uitdelen programma 2015. Inforuimte SBB aan de Vijverweg. Aanvang 13.30 uur. Niet leden betalen € 1

JEUGDHOEKJE

Film en quizmiddag zaterdag 11 januari 2012

We begonnen het nieuwe jaar met een film en quizmiddag. Er was een goede opkomst. Er waren 23 kinderen naar de schuur gekomen.

Klaas Visscher begon de middag met een quiz over de natuur die de kinderen mochten maken. Hij had een powerpoint presentatie gemaakt met foto's en vragen. De kinderen konden het antwoord kiezen uit A, B, C, D.

Hierna gingen we een film over de natuur in Afrika kijken van de DVD Earth Flight. Ondertussen werden de vragen van de quiz nagekeken. Na de pauze liet Klaas ons nogmaals de vragen zien met de goede antwoorden en werd de uitslag bekend gemaakt. Hieruit bleek dat het soms wel een beetje moeilijk was (het beste resultaat was 7 foute antwoorden). De prijsjes werde uitgedeeld aan de beste spelers, ze konden kiezen uit een pet of een shirt. Aan het eind van de middag werd het jeugdprogramma 2014 uitgereikt met de nieuwe activiteiten.

Het was een leuke middag en we hopen de rest van het jaar ook op zo'n mooie opkomst.

AGENDA ALGEMENE LEDENVERGADERING D.D. 3 MAART 2014
Aanvang 20.00 uur

1. Opening
2. Ingekomen stukken
3. Notulen ledencontactvergadering d.d. 3 februari 2014
4. Notulen algemene ledenvergadering d.d. 4 maart 2013 (zie Scharrelaar Dec.)
5. Mededelingen
6. Jaarverslag secretaris (zie Scharrelaar febr.)
7. Jaarverslag penningmeester / goedkeuring begroting
   (De financiële stukken zijn een uur voor de vergadering in te zien)
8. Verslag kascommissie
9. Benoeming lid kascommissie
   Mart van der Jagt en Jan Nijboer reservelid Hans Voortman
10. Vaststelling contributie
11. Bestuursverkiezing
    Aftredend:Gerard van de Berg, (niet herkiesbaar)
    Roelof Talen en Greetje Kroonenburg (herkiesbaar volgens art. 9.2 van de statuten)
    Geertje Zwiers (aftredend tussentijds op eigen verzoek)
    Kandidaat: Niek Gosker
    Tegenkandidaten gesteund door minimaal 10 leden kunnen zich tot een week voor de algemene ledenvergadering melden bij de voorzitter.
12. Werkgroepen
13. Wat komen gaat
14. Rondvraag
15. Pauze
16. Lezing Peter v d Brandhof Weidevogelbeheer Staphorsterveld
17. Sluiting

JAARVERSLAG 2013

Bestuursvergaderingen.
Zoals in het voorgaande jaar, kan het bestuur ook dit jaar vergaderen bij Gerard van de Berg thuis aan de Kerkweg in IJhorst. In februari heeft het bestuur vergaderd in de inforuimte van Staatsbosbeheer aan de Vijverweg. Vooraf aan de bestuursvergadering vindt een positief overleg plaats met Jan Sijkerman van Staatsbosbeheer over zaken zoals het beheer en eigendom van de Vijverweg, het onderhoud van de Viperastrook, de schoonmaakdag en de heidezuiveringen, het onderhoud van het "Zwarte mezenpad", de inventarisatie van de te kappen bospercelen etc. Zo kunnen we onze doelstellingen op elkaar af stemmen. Per slot van rekening kunnen we veel voor elkaar en de natuur betekenen. In de maanden juni en juli wordt er niet vergaderd.

Ledencontactvergaderingen.
Maandelijks wordt er vergaderd bij "Kroko" in IJhorst , waar Erik en Greetje ons goed hebben ontvangen. Het gemiddelde bezoek op de ledencontactavonden ligt op 27 personen.
7 januari:
Hendrikje Vos zorgt deze keer voor de gebruikelijk "nieuwjaarsknieperties".
De presentie door Jan van Marle wordt gegeven aan de hand van prachtige fotobeelden van het Reestdal. Dit valt in zo'n goede aarde dat hij gevraagd is om in januari 2014 ook een presentatie te verzorgen.
4 februari:
Dhr.Popko Wiersma verzorgt een presentatie over de vogel van het jaar: de patrijs.
Dit verhaal krijgt nog een vervolg door de oprichting van een werkgroep "de Patrijs", door enkele enthousiaste leden van onze vereniging (Verderop een verslag hiervan)
4 maart:
De jaarlijks algemene ledenvergadering vindt plaats. De bestuursleden dhr. P. v.d. Berg, mevr. J. Niehoff en dhr. E. Rolleman zijn aftredend en herkiesbaar. Allen zijn unaniem herkozen.
De kascommissie bestaande uit dhr. M. v.d. Jagt en dhr. K. Dozeman hebben alles in goede orde bevonden. Dhr. K. Dozeman wordt opgevolgd door dhr. J. Nijboer. Dhr. Voortman stelt zich beschikbaar als reserve lid van de kascommissie.
Na de pauze geeft dhr. Arnold Lassche een boeiende presentatie over de roofvogeltrek in de Kaukasus.

8 april:
Dhr. Christiaan Both geeft een presentatie over de bonte vliegenvanger, wat interessante gegevens oplevert.
6 mei:
Er vindt een presentatie plaats over vlinders en libellen door dhr. Jan Visser. Hij laat hierbij prachtige foto's zien.
3 juni:
Er is een excursie bij de familie P. van de Berg in Zwartewaterklooster. Deze wordt verzorgd door dhr. Jeroen Bredenbeek van Staatsbosbeheer. We hebben er al veel over gehoord maar nu kunnen we met eigen ogen zien hoe de nieuwe inrichting van de Olde Maten zich ontwikkelt.
2 september:
Dhr. Chris Achterberg vertelt en toont mooie beelden over marterachtigen: de steenmarter, de boommarter, de bunzing, de fret, de wezel.
7 oktober:
De heren Kerssies, beiden gepensioneerd boswachter, zetten zich in voor het behoud van de jeneverbes. Hierover gaat dan ook hun interessante presentatie.
4 november:
Dhr. Nico Arkes en dhr. Ruud Jonker van Staatsbosbeheer geven een presentatie over de boswachterij Staphorst. Ook hebben ze een vermakelijke vogelquiz over "nieuwe"vogels.
2 december:
Deze keer gaat de presentatie van dhr. J. Paasman over de wilde narcis in Staphorst en omgeving. Deze zeldzame plant komt in onze regio nog voor.

Ledental.
Per 31 december 2013 telde de vereniging 101 jeugd leden en 599 volwassen leden.
Voor zover bekend zijn in 2013 de volgende leden overleden.
Mevr. A. Tinhout-van der Klerk, De Wijk
Dhr. J.C. Tinhout, De Wijk
Mevr.C.Waanders-Rouffaer Staphorst
Dhr. E.K.Topper Zwolle
Dhr. R.Dunnink De Wijk
W.M.Hendriks Balk
Dhr. Snijder De Wijk
Dhr. H. Oosterveen, Staphorst
Dat zij mogen rusten in vrede.

Samenwerking.
Met veel instanties en organisaties wordt allerlei informatie uitgewisseld o.a. door middel van de verschillende verenigingsbladen. Dat er veel gedaan wordt achter de schermen blijkt uit de afzonderlijke verslagen van de diverse werkgroepen.
Op bestuurlijk niveau wordt er overleg gepleegd om op een lijn te komen met de verschillende natuurbeschermingsverenigingen in de omgeving, de gemeente Staphorst, Staatsbosbeheer en de agrarische natuurvereniging Horst en Maten.

Website.
De vereniging beschikt over een eigen website: www.natuurbeschermingsvereniging.nl opgezet en beheerd door Harry Vos.
Op deze website wordt in het kort de doelstelling van de vereniging weergegeven. Er is o.a. informatie te vinden over het bestuur, de werkgroepen en de agenda. Verder is er een fotopagina en is 'De Scharrelaar' als pdf file te lezen.
Het verslag van de maandelijks leden contactvergadering wordt ook op deze site geplaatst. Het bestuur ziet graag dat de werkgroepen actuele informatie en foto's aanleveren. Op deze manier ontstaat een website die steeds verandert en het nog interessanter wordt om de site te bezoeken.

Schoonmaakactie.
16 maart Schoonmaakdag Vorige dag sneeuwbuien dus niet zo'n grote opkomst: 23 kinderen en 13 volwassenen. Wel een tandemasser vol afval.
Op zaterdag 16 maart wordt het startschot voor de landelijke schoonmaakdag gegeven door wethouder Talen. De organisatie hiervan in het Staatsbos ligt bij onze vereniging in samen werking met SBB en de gemeente Staphorst. De opkomst met 23 kinderen en ongeveer 13 volwassenen was iets minder dan vorig jaar, dit werd waarschijnlijk veroorzaakt door het weer. Voorafgaand waren er sneeuwbuien. Desondanks werd er weer een tandemasser vol afval gevonden op de tien routes die uitgezet waren in en om het Staatsbos. Van Staatsbosbeheer was Goos Foppen aanwezig ter ondersteuning. Naast de kinderen van onze jeugdwerkgroep 'Weer of geen weer' waren er kinderen van de Maarten Lutherschool uit Punthorst.
Jaap Padding verzorgde na afloop lekkere broodjes en drinken.

Heidezuivering.
21 sept. 1e heidezuivering 12 volw. 12 kinderen
19 okt 2e heidezuivering 13volw 10 kinderen.
Beide keren het heide terrein bij de Koolhaar de eerste keer met behulp van de ponypaardjes van dhr Gosker

Ook dit jaar hebben we twee heidezuiveringen georganiseerd. De eerste heidezuivering vindt plaats op zaterdag 21 september op het mooie heideterrein bij de Koolhaar. Daarbij zijn 12 volwassenen en 12 kinderen aanwezig. Dit aantal ligt veel lager dan vorig jaar. Staatsbosbeheer is dit maal niet vertegenwoordigd. Wegens groot succes bij de voorgaande heidezuivering wordt Dhr Gosker wederom gevraagd om met zijn kleine pony's te komen helpen. Het blijft een indrukwekkend gezicht te zien hoe deze kleine paardjes enorm veel werk verzetten. De kinderen hebben de paardjes voortreffelijk begeleidt onder leiding van dhr.Gosker.
De tweede heidezuivering werd gehouden op 19 oktober met een opkomst van en 13 volwassenen en 10 kinderen. Door ieders inzet is de Koolhaar nu weer een open heidegebied waar we de komende tijd weer volop van kunnen genieten..
Koffie, drinken en koeken worden weer uitstekend verzorgd door Jaap Padding.
Beide keren is er na afloop, zoals altijd weer de lekkere snert aangevuld met roggebrood en spek, gemaakt door Hendrikje Vos.
Iedereen die op welke manier dan ook hieraan meegeholpen heeft wordt hartelijk bedankt.

Vrijwilligersreis:
Busreis naar Noord Holland.
Evert Jan Woudsma, voormalig jeugdlid van de vereniging, had ons in zijn huidige functie als boswachter van de Noord Hollandse Watermaatschappij in Katwijk, uitgenodigd voor een excursie in zijn werkgebied. Onder zijn leiding hebben we genoten van een prachtige wandeling.
's Middags waren we uitgenodigd in het bezoekerscentrum van de waterleidingmaatschappij, waar we ons lieten informeren over de flora en fauna van dit duingebied.
In 't Harde sloten we de dag af met een etentje.

Natuurwerkdag november.
Zoals ieder jaar is ook dit jaar de natuurwerkdag weer gehouden op de 1e zaterdag in november. De animo onder de leden van de vereniging was dit jaar niet erg groot.
4 leden die tevens vrijwilliger zijn bij Staatsbosbeheer waren aanwezig.
Verder was de Scouting met een grote groep aanwezig. Ook een aantal particulieren waren 's morgens present. Een aantal had aangegeven dat ze veel gebruik maakten van de boswachterij v.w.b. de wandel- en mountainbike routes dat ze wel een keertje wat terug wilden doen. Dit jaar is de Viperaroute langs de Kievitshaarweg van jonge boompjes ontdaan om zo de heide terug te krijgen. Verder is een strook langs het fietspad en de Kievitshaarweg

gesnoeid. Hier stonden voornamelijk Amerikaanse eiken. Nu kunnen de fietsers vanaf het fietspad weer kijken over de Viperaroute.
Na afloop werden de deelnemers getrakteerd op pannenkoeken die ter plaatse waren gebakken. Namens Staatsbosbeheer werden alle aanwezigen door boswachter Jos Kloppenburg bedankt voor hun inzet.

Werkgroepen.
De volgende verslagen van de werkgroepen zijn aangeleverd door de coördinatoren van de werkgroepen, hiervoor hartelijk dank.

Fietstocht.
2e Pinksterdag 2013: De fietstocht werd uitgezet door Roelof Talen en Jan Dunnink.
Deze keer gingen we toch weer (net als een vijftal jaren terug) het Reestdal in. Je raakt niet uitgekeken in dit mooie natuurgebied.
Het vertrek was, zoals gewoonlijk, weer van het Marktplein in Staphorst met deze keer ook mooi fietsweer. Het ging naar de Gorterlaan via de Kanlaan, het Staatsbos in. Geheel door de bos gefietst over de Kievitshaar naar het Westerhuizingerveld richting Balkbrug. Na een klein eindje linksaf over een oud planken bruggetje het Reestdal in. Een fantastisch stuk natuurgebied waar je uren in zou kunnen vertoeven, maar we moeten verder door de uiterwaarden van de Reest. Daarna over de Nieuwe Dijk richting Pieperij, waar aan deze weg aan beide zijden het Drents Landschap mooie natuur en vergezichten heeft liggen. Van hier via de Bloemberg (bij Poortman even de dorst lessen) naar de infoboerderij “t Ende” van het “Drents Landschap”, waar de natuurtentoonstelling “Het verhaal van de Reest” was te zien en ook een kinderquiz te doen was. Vandaar over een smal paadje en bruggetje weer over de Reest en waren we op de Heerenweg. Weer richting IJhorst. Hier kon je bij ons maandelijks vergaderadres “Kroko Multipunt” een ijsje kopen of even rondsnuffelen en een expositie schilderwerk van Marsha Roo-Kist en Albert Timmerman bekijken. Uitgerust weer op de pedalen nu richting de Staatsbossen en via Gorterlaan en het Industrieterrein terug naar het Marktplein en eindpunt.
Aan deze fietstocht hadden maar liefst 237 personen meegedaan, bijna evenveel als vorig jaar.
Ondanks een rit uit de oude doos werd deze toch weer gewaardeerd en zeggen wij weer, hopelijk tot een volgende keer in 2014.
Jan Dunnink en Roelof Talen.

Jeugdwerkgroep “Weer of geen weer”.
Zaterdag 19 jan.: De eerste activiteit van dit jaar was een middag over de vlinders (aanwezig 6 kinderen). Dhr. v.d. Ende van de werkgroep vlinders en

libellen kwam ons wat vertellen en laten zien over het leven van de vlinder. Hij heeft de ontwikkeling uitgelegd van ei tot vlinder, de verschillende soorten vlinders, dag- en nachtvlinders, waardplanten. Ook worden er routes gelopen in het bos/hei om vlinders te tellen en om de vlinderstand bij te houden.
Aan het eind van de middag werden de nieuwe programma's uitgedeeld.
Zaterdag 9 feb: Deze middag waren aanwezig 16 personen (waarvan 2 volwassenen.) om naar het verhaal te luisteren van dhr. Dunnink. Hij is lid van de werkgroep weidevogels. Zij controleren en tellen de nesten in het gebied van het Staphorster Veld. In dit gebied zitten ongeveer 100 wulpennesten. Dit controleren en tellen begint in de derde week van maart en ze doen dit ongeveer 8 uur in de week. Ook liet de dhr. Dunnink nog een powerpoint presentatie zien.
Zaterdag 16 maart: Een hele groep kinderen en volwassenen heeft aan de schoonmaakdag meegewerkt.
Zaterdag 6 april: Er stond een excursie naar de molen in Nieuwleusen gepland. Deze is niet doorgegaan vanwege te weinig deelname.
Zaterdag 13 april: De nestkastcontrole is weer begonnen waar ook een aantal kinderen aan meedoen.
Zaterdag 29 juni: We vertrokken met 25 jeugdleden en leiding met de bus naar Ureterp voor een bezoek aan het vogelasiel "De Fûgelhelling". We kregen eerst een verhaal te horen en daarna een rondleiding in en rond het asiel. Dit asiel biedt hulp en verzorging aan gewonde, verzwakte en zieke vogels en olieslachtoffers. Er zijn 15 stuks opvangkooien, overdekte waterbassins en een paar vliegkooien voor de grotere roofvogels. Ook buiten is een grote vijver voor het weer verwilderen van de opgevangen vogels. Veel vrijwilligers zijn hier werkzaam en ook zijn er stage en leerbedrijf- plaatsen. Na het eten van de boterhammen samen met de eenden gingen we 's middags richting
Ny Beets. Bij "It Damshûs", een openlucht laagveenderij museum, kregen we eerst een boottocht. Daarna kregen we een rondleiding en een uitleg hoe men toen leefde en werkte van circa 1860 tot 1920. Dit gebied lag in een turfwinningsgebied, het was toen erg hard werken voor weinig geld. Boeiende verhalen werden er verteld en men luisterde aandachtig. We kunnen terugzien op een geslaagde dag.
Zaterdag 21 sept: Heidezuivering waar weer hard gewerkt is door jeugd en volwassenen.
Zaterdag 28 sept: We gaan met 8 kinderen (en 7 volwassenen) op zoek naar waterbeestjes in de oude bosvijver. Met schepnetjes, loeppotjes wordt er gevangen en m.b.v. zoekkaarten worden de namen van de beestjes opgezocht. Onze conclusie aan het eind van de middag is dat er weinig soorten en kleine aantallen waterbeestjes in de oude bosvijver aanwezig zijn.

Ook zagen we nog een 15 tal kruisbekken die water aan het drinken waren in de bosvijver.
Zaterdag.26 okt: Met Jan v. Marle gingen we deze middag op stap het bos in op zoek naar paddenstoelen. We waren met 14 kinderen en 7 volwassenen. Jan vertelde ons al lopend door het bos over de paddenstoelen, hoe ze eruit zien en waar ze groeien. Met een spiegeltje bekeken we de onderkant van de paddenstoel naar de buisjes of plaatjes. Bepaalde paddenstoelen groeien in combinatie met een bepaalde boom (symbiose), bijv.de vliegenzwam staat meestal bij een berk of eik. En er zijn paddenstoelen die leven ten koste van een boom (parasiet), bijv. de honingzwam groeit op dode bomen. Al zoekende hebben we wel 28 soorten gevonden in het bos.
Zaterdag 23 nov: Er waren 22 kinderen naar de werkplaats van Jan Nijboer gekomen om een voederhuisje te timmeren. Jan Vos had samen met een aantal vrijwilligers van de Natuurbescherming het materiaal verzameld en gedeeltelijk op maat gezaagd. De kinderen gingen enthousiast aan de slag en met berkenstammetjes konden ze het voederhuisje nog versieren. Een geslaagde middag met veel lawaai, het resultaat was erg leuk.
De deelname van de kinderen aan de diverse activiteiten is behoorlijk wisselend maar over het algemeen zijn het enthousiaste kinderen die meedoen .Ondertussen is Jaap Padding onze werkgroep komen versterken, waar we blij mee zijn. We willen nog graag een extra vrijwilliger die ons komt helpen bij het uitdenken en begeleiden van de activiteiten zodat we iets meer speling hebben op de zaterdagmiddagen.
Namens de Jeugdwerkgroep: Marry van den Berg-Timmerman

Nestkasten.
Bij de start van de nestkastcontrole op 13 april was de natuur nog niet zover, dus de eerste 2 weken was er weinig te beleven in de kastjes . Ook hierna was het een slecht jaar, door het late voorjaar was het voedselaanbod dusdanig dat verschillende broedsel niet succesvol verliepen.
De nestkasten werden met of zonder jeugd gecontroleerd. Niet alleen op de zaterdagmorgen maar verschillende controleurs deden de controle ook op de donderdag of vrijdagavond.
De werkgroep is in het afgelopen jaar 2 keer bij elkaar geweest.
In het voorjaar en in het begin van het najaar nogmaals, om nog even te overleggen over de invulling van de eindlijst. Deze zal de komende winter nog wat vereenvoudigd worden zodat een ieder hier goed mee werken kan. Ook is het van belang dat Henk en Jan hier zonder te veel problemen en vragen goed mee verder kunnen. Er zijn al wat resultaten vermeld maar in de komende Scharrelaar kunnen we denk ik een compleet verslag verwachten .
De werkgroep hoopt ook dit jaar weer met veel inzet de kasten te controleren en de jeugd weer het mooie van de natuur te laten zien. En de ringers weer de

mogelijkheid te geven om op het juiste moment de vogels te ringen. Aangezien een tweetal controleurs het komende jaar niet controleert is er ruime mogelijkheid voor nieuwkomers om met dit prachtige en nuttige werk te starten.
De start is zaterdag morgen 12 april om 8 uur bij de inforuimte en daarna kijkt iedere controleur weer of hij op zaterdagmorgen of op een avond controleert.
De werkgroep wenst ieder weer mooie natuurmomenten in 2014.
Namens de werkgroep, Jan Vos.

Roofvogels.
In 2013 zijn door de leden van de werkgroep roofvogels de nestkasten van torenvalk, bosuil, steenuil en kerkuil in Staphorst, IJhorst, Rouveen en Nieuwleusen gecontroleerd.
Het aantal broedparen van de kerkuil was dit jaar ronduit slecht. Ook bij de torenvalk kunnen we spreken van een zeer matig jaar. Van de populaties van de buizerd, havik, sperwer en ransuil hebben wij geen compleet beeld. Er leeft nog steeds de stille wens om van deze laatste soorten de komende jaren weer meer gegevens te verzamelen.
In een afzonderlijk verslag wordt meer stilgestaan bij de verschillende soorten, maar hieronder in het kort de resultaten per soort.
Bosuil:
Uit een nestkast in vak 21 in de boswachterij Staphorst zijn 3 jongen uitgevlogen. De jongen zijn geringd.
Kerkuil:
Zoals gezegd, het jaar 2013 was voor de kerkuil ronduit slecht. Dit is ook het landelijke beeld. Oorzaken kunnen we alleen maar naar gissen. Het koude en natte voorjaar? Te weinig muizen? We weten het niet goed. In ieder geval is er in Nieuwleusen geen succesvol broedsel vastgesteld. Slechts één broedsel dat in de ei fase is mislukt.
Voor het overige zijn er binnen ons onderzoeksgebied slechts 8 broedsels vastgesteld. Hiervan is 1 broedsel door predatie mislukt. Van een broedgeval in een ventilatiekoker kon het broedsucces niet worden vastgesteld. Van de 14 uitgevlogen jongen zijn er 8 geringd.
We hopen op een beter broedsucces in 2014!
Steenuil:
In totaal zijn 30 broedsels vastgesteld. Hiervan waren er 20 succesvol. Van 1 broedsel is het broedsucces onbekend. Van de 56 uitgevlogen jongen zijn er maar liefst 55 geringd. Dit jaar voor het eerst ook weer een broedgeval in een holle boom vastgesteld. Helaas is dit nest gepredeerd.
Torenvalk:

Van de 11 broedsels zijn er maar liefst 5 mislukt. Van de 23 geringde jongen zijn er 21 uitgevlogen. Het broedsucces van de 6 succesvolle broedsels bedroeg 3,5 jong per nest.
In de 12e editie van “Vogels in Overijssel” is een afzonderlijk artikel verschenen over het onderzoek naar de torenvalk in Staphorst en Nieuwleusen gedurende de jaren 1968-2013. Het artikel zal in de eerstvolgende “Scharrelaar” worden opgenomen.
Buizerd:
Geen gegevens bekend.
Havik:
Uit het bekende nest op route Plaggenborgh in het Carstenbos is 1 jong gevlogen. Bij een nest in de boswachterij Staphorst zijn 3 takkelingen waargenomen.
Sperwer:
Geen gegevens bekend.
Namens de werkgroep roofvogels en uilen, Arnold Lassche

Ringwerkgroep.
Het seizoen kwam dit jaar laat op gang door het veel te koude voorjaar. Ringden wij in 2012 de eerste Zwarte Mezen al op 30 april, dit jaar pas op 20 mei. Dit jaar ruim 1000 vogels minder geringd en terug gevangen. Naast het koude voorjaar waardoor vooral bonte vliegenvangers het broedsel in de steek lieten ook dit jaar weer veel verstoring door ???? ondanks dat er veel nestkasten van een korf waren voorzien.
In totaal ringden we dit jaar 2835 volwassen vogels en jongen. Er werden 239 volwassen vogels terug gemeld.
Er werden 1590 bonte vliegenvangers geringd en er werden 30 geringde bonte vliegenvangers terug gemeld.
In het Ras project Zwarte mees werden 330 jongen en oude vogels geringd. Er werden 48 zwarte mezen terug gemeld.
In het Ras project Boomklever werden 91jongen en oude vogels geringd terwijl er buiten dit project ook nog 38 boomklevers werden geringd. Het aantal terug gevangen boomklevers met ring bedroeg 17.
Het VT vergoedt de ringen van geringde vogels die binnen het RAS-project worden terug gemeld.
Ook voor de roofvogels en uilen was het een slecht jaar. Een uitzondering hierop is de steenuil. Er werden 62 steenuilen geringd. Er werden slechts 23 torenvalken, 3 bosuilen en 28 kerkuilen geringd.
Overige roofvogels als buizerd, havik en sperwer werden dit jaar helemaal niet geringd. Dat ligt niet helemaal aan het feit dat er geen roofvogels waren maar het ontbreekt ons aan klimmers. Daarom wordt er ook niet meer intensief naar roofvogelhorsten gezocht.

Na het broedseizoen werd er in het najaar, gedurende de trek nog een aantal maanden met mistnetten gevangen. Dit leverde vooral kool-en pimpelmezen op. Ook een enkele glanskop, staartmees, ringmus, goudvink, vink, geelgors, merel en geelgors.
Het jaar werd niet zo prettig afgesloten. Tussen 28 december en 2 januari werden alle netten met toebehoren gestolen. Van de dader(s) ontbreekt ieder spoor.
Namens de ringwerkgroep
Harry van Wijk

Plantenwerkgroep.
In 2013 zijn we weer zeer actief geweest. Op 3 en 11 april hebben wij de Wilde narcissen in IJhorst geïnventariseerd. Hier en daar komt deze zeldzame plant nog voor. Op 25 april zijn we met het "normale"programma gestart op Dickninge. Voor Floron hebben we in IJhorst een kilometerhok geïnventariseerd volgens een nieuwe methode, het zogenaamde Nieuwe Strepen. Dat betekent voor ons dat we een kilometerhok in totaal 4 uur gedaan moeten hebben. Zoveel mogelijk ecotypen in dat kilometerhok moeten worden meegenomen. Dat hebben wij ook gedaan in 2 kilometerhokken in Oud Avereest, gedeeltelijk in Drenthe en in Overijssel. Wij zijn op 3 morgens in Havelte op het defensieterrein geweest. Op 6 juni zijn we op uitnodiging van ons oud-lid Dick Versluis naar het Vogeleiland (eigendom van Natuurmonumenten) in het Zwarte Meer geweest. Voor Landschap Overijssel hebben wij het nieuwe reservaat 't Veentje en Carstensbos-Noord en Carstensbos-Zuid in IJhorst geïnventariseerd. Op 5 september hebben wij het zomerseizoen afgesloten bij de Koolhaar.
Op 23 februari is de Floradag van de Werkgroep Florakartering Drenthe in Zuidlaren bezocht en op 26 oktober die van Florondisctrict Beneden-IJssel in Kampen. Op 31 oktober, 21 november en 19 december zijn het aantal bloeiende soorten op Dickninge geteld. Dat waren er resp. 30, 28 en 15. In totaal zijn we 21 keer op stap geweest. Op 9 oktober overleed ons lid Jan Tinhout op 87 jarige leeftijd. Zie de Scharrelaar van december 2013.
Coördinator Jan Paasman

Ruimtelijke Ordening.
De werkgroep kwam in 2013 één keer bijeen en had meerdere malen, via e-mail, contact voor nader overleg. Twee onderwerpen resulteerden tot het indienen van een zienswijze bij de gemeente Staphorst en één bij de Provincie Overijssel.
Deze hadden betrekking op:
Markante dubbelrijige eikensingel.
Structuurvisie Staphorst 2030.

Provincie Overijssel. EHS Reestdal en de Vledders.
Ruilverkaveling Staphorst: Op ons verzoek aan DLG om speciale aandacht voor de elzensingels in het verkavelingsgebied is positief gereageerd. Graag maken ze gebruik van de bij de natuurbeschermingsvereniging aanwezige kennis.
De contacten met gemeente Staphorst zijn constructief.

Zoogdieren.
In het afgelopen jaar heeft de zoogdierenwerkgroep weer een aantal activiteiten uitgevoerd. We hebben de cameraval gebruikt om zoogdieren op te zoeken. Een cameraval registreert beweging en warmte en is daardoor heel geschikt om te worden ingezet bij het onderzoek naar zoogdieren. Je krijgt overdag foto's in kleur en 's nachts worden ze met infraroodlicht gemaakt, zodat de dieren er niet door verstoord worden.

Hoewel de val afgelopen jaar wat kuren vertoonde en zelfs terug naar de importeur moest worden gestuurd, hebben we hem toch ook kunnen inzetten. En tot onze grote vreugde hebben we daarmee een nieuwe zoogdiersoort in het staatsbos met zekerheid kunnen waarnemen: de boommarter!

We hadden al wel het vermoeden dat deze diersoort in het staatsbos aanwezig was, maar nog geen zekerheid. Michiel Poolman, die ook vaak meewerkt, heeft de cameraval in het staatsbos gezet en als aas een dode haas (verkeersslachtoffer) neergelegd. Na een aantal nachten stond er een boommarter op. Ook een vos en een aantal keren en loslopende hond, maar daarvan weten we al dat ze daar voorkomen!
Je ziet de boommarter op de foto in een typische houding staan.

Uiteraard hebben we afgelopen jaar ook met de controle van de vleermuiskasten doorgewerkt. Er begint een aardig beeld te ontstaan van de dieren die we in de kasten hebben. Hoewel: het lijkt alsof de rosse vleermuis een steeds groter aandeel in het totaal aantal vleermuizen vormt. Wellicht dat de grootoor vleermuizen weer meer de vogelnestkasten opzoeken.
Mooi om te zien is dat er ook rosse vleermuizen in de twee Schwegler kasten zitten die in het bos hangen. Alle andere kasten zijn houten kasten.

Rosse vleermuizen in een Schwegler kast

Voor het komende seizoen hebben we natuurlijk al weer een heleboel plannen. Zo willen wij het muizenonderzoek weer oppakken en natuurlijk een vervolg geven aan het cameraval onderzoek. Een vraag waar we ook graag antwoord op willen hebben is hoe ver de otter nu van ons af zit. Wanneer je zin hebt om mee te doen, ben je van harte welkom.
Mede namens Harm Bloemhof,
Theo Douma.

Weidevogelwerkgroep.
Door aanhoudende wind en 's nachts vaak nachtvorst werd het jaar 2013 niet een echt weidevogeljaar. De weidevogels, die kou en wind trotseerden en hongerig in ons land kwamen troffen dit jaar geen gespreid bedje. Vrijwel de hele dag moest naar eten worden gezocht en kwamen ze niet op gang.
Een grutto b.v. moet in een paar weken tijd ongeveer de helft van haar gewicht er bij eten om voldoende toegerust te zijn 4 eieren te kunnen leggen. Als kou, droogte en wind aanhouden, wordt dat erg lastig. Het is bekend, dat de grutto wel eens een broedjaar overslaat als ze niet voldoende conditie hebben. Het viel ons op dat er grutto's waren die uren lang in hetzelfde land zaten en toen zo ópvlogen en weg gingen. Na uren kwamen ze weer terug,

maar gingen niet op hetzelfde land zitten. Misschien even naar een plas-dras gebied geweest?
In het begin van het seizoen troffen we wulpen aan op die plaatsen, waar ze het vorige jaar hadden gebroed, maar ze waren niet honkvast. Er was dus te weinig eten beschikbaar.
De resultaten van 2013 waren:
Scholekster 5 nesten, 3 uit.; Grutto 1 nest en 1 uit.
Tureluur 2 nesten, 2 uit; Kievit 49 nesten en 29 uit.
Van de kievit zijn 20 nesten niet uitgekomen: hiervan 7 predatie; 4 beweiding; 5 verlaten; overige werkzaamheden 2 en onbekend 2.
In het Staphorsterveld vonden we 3 wulpennesten, hiervan 2 uit. Verder Grauwe gans 6 eieren en 5 uit; Knobbelzwaan 4 en 3 uit en meerkoet 3 en 2 uit.
Doordat veel landbouwers hun percelen door loonwerkers laten maaien, zien we in de praktijk dat grote stukken aansluitend land geheel kaal worden. De in die landen nog aanwezige kuikens hadden geen kans om te vluchten, omdat niet vanuit het midden werd gemaaid. De kuikens vluchtten naar het midden van het land om buiten de maaimachines te blijven, maar worden allemaal een prooi van de maaimachines. In de praktijk kunt u zien, dat er heel veel vogels na het maaien in het midden van het land te vinden zijn om daar de al of niet dode vogels en soms een haas of een ree op te eten. Tot nu toe heeft een verzoek om vanuit het midden met maaien te beginnen niets opgeleverd. We beseffen als weidevogelbeschermer wel dat rendement nummer een is. En dat later maaien financieel ook niet aantrekkelijk is. Maar om de weidevogels in uw land te houden valt niet mee. Er kan wel om een bewoond nest heen worden gemaaid, maar er moet dan wel een flink stuk gras blijven staan, anders heeft dat geen enkele zin. De kuikens, die dan uitkomen, hebben de prooien in dat kleine stukje niet gemaaid land snel op en zijn genoodzaakt naar andere plekken te gaan, zonder dekking over de kale, afgemaaide vlakten. U begrijpt, dat ze op die manier heel snel een prooi worden voor predatoren. En dat is natuurlijk ook niet de bedoeling.
Om onze weidevogels in ons land te houden is een groot probleem. Een voorbeeld: Ongeveer drie weken geleden werd ik gebeld door een landbouwer. Een scholekster zat te broeden en dat nest moest worden verplaatst. Hoe te handelen? Door het nest als het kan geheel op te pakken, b.v. met een schop en iets verder weer neer te zetten en de eieren er weer in te doen. Dat is niet eenvoudig! Bij de kievit geen enkel probleem, maar bij de scholekster moet dat in veel meer etappes gebeuren.
Drie weken later werd ik gebeld door dezelfde landbouwer. Er waren 2 scholeksters uitgekomen en deze moesten van dat land af omdat er drie dagen werkzaamheden werden verricht. Mijn advies was: Als u ze kunt pakken, stop ze dan in een emmer en laat ze de hele tijd zichtbaar meerijden

en als u stopt, dan laat u ze weer los. De ouders houden de zaak constant in de gaten en zijn zo weer bij hun kroost. Maar drie dagen? Ik zal contact opnemen en we wachten af. Geen contact gemaakt en de dag daarop gebeld. Er was geen oplossing uitgekomen. De landbouwer vertelde de twee jongen te hebben gevangen, in een emmer gedaan en zichtbaar een paar landen verder ze los te hebben gelaten. Het probleem was opgelost.
Dit wilde ik u doorgeven. Een man met hart voor de zaak. Die er veel voor over had dat het goed mocht gaan. Onze hartelijke dank voor dit initiatief.
Wilt u er over nadenken om eens te proberen vanuit het midden te gaan maaien? Onze dank voor uw medewerking.
Als u een nest niet kunt opzoeken in verband met een tekort aan tijd, dan kunt u altijd een beroep doen op de werkgroep. Tel.: 258567/
Namens de weidevogelwerkgroep dhr. J. Wouda.

Zwaluwen en bijeneters.
Een klein aantal vrijwilligers hebben met een schop de nestgelegenheden onderhouden om trekvogels en dwaalgasten uit het verre Afrika de kans te geven in een korte tijd hier hun jongen groot te brengen.
Bij de oeverzwaluwwal bij de Fam. Roorda Heerenweg/Schotsweg zijn dit jaar geen zwaluwen waargenomen. Door de harde regen waren er enkele plaatsen ingezakt, deze waren al door de heer Roorda zelf gerepareerd en aangevuld.
Bij de oeverzwaluwwal aan de J.J Gorterlaan (terrein Waterschap Groot Salland) werden 25 nestholen bewoond en werd er in gebroed, hiervan waren 5 holen uitgegraven door vossen.
Van de oeverzwaluwwand A28 op het Industrieterrein ”De Esch” werd geen gebruik gemaakt door de zwaluwen. Door verkeerd zand achter de wand, spuitzand in plaats van leemzand, gaan de vogels er niet in. Hier is melding van gemaakt en hopelijk zal het zand zo spoedig mogelijk vervangen worden, want anders zal deze wand nutteloos zijn. Dat zou toch echt zonde zijn.
Bijeneterwal in het Reestdal: In het voorjaar is het gras gemaaid en het zand zo nodig aangevuld. Helaas is dit jaar geen bijeneter tot broeden gekomen in het Reestdal. Het voorjaarsklimaat was te koud, dus minder insecten zoals libellen en dan komen de bijeneters niet zo ver naar het noorden. Deze prachtig gekleurde vogel komt namelijk uit een sub-tropisch klimaat waar veel libellen voorkomen. Misschien meer succes in 2014. Wij wachten rustig af.
Namens de vrijwilligers, Jan Dunnink

Redactie.
In het jaar 2013 is ons verenigingsblad de Scharrelaar zoals alweer jaren gebruikelijk is vier keer verschenen. De ene keer was het blad wat dikker dan de andere keer , maar totaal hebben we toch nog weer 116 bladzijden bijeen gescharreld. Dat was mogelijk door de inbreng van actieve leden, die

aangevuld werden door interessante artikelen uit andere natuurbladen, nadat hiervoor toestemming was verleend. Er is al eens voorzichtig gesproken over digitalisering van ons clubblad, maar als we zo links en rechts eens polsen dan kiezen de meesten voor een papieren versie, het blad gewoon in de hand, vaak met een kop koffie in de andere hand zoals sommigen het uitdrukten. We hopen dat u ons ook in 2014 niet in de steek laat zodat we weer een mooie Scharrelaar kunnen maken. De omslag was dit jaar in het teken van : "Het jaar van de patrijs", een akkervogel die hier vroeger veelvuldig voorkwam, maar die je tegenwoordig weinig ziet. Hopelijk nemen de aantallen weer toe de komende jaren.
Jan Huls.

Natuurreizen.
Eens per 2 jaar organiseert de werkgroep Natuurreizen een reis naar een, voor natuurliefhebbers, interessant gebied. In 2012 is een reis naar West Polen, gemaakt en op zaterdag 26 januari 2013 is daarvan een reünie geweest, waarbij foto's werden getoond en herinneringen opgehaald.

Eind 2013 is een aanvang gemaakt met de organisatie van de natuurreis in 2014. In de week van Hemelvaartsdag staat van 23 tot en met 31 mei 2014 een reis gepland. Het doel van deze reis is Hongarije, nabij de grens met Oostenrijk en Slovenië, bij Nationaal Park Orsegi. Het verblijf zal zijn in hotel Denis in Lenti. Het Nationale Park staat bekend om zijn ongereptheid. Er zijn veel springbonnen, beekjes en rivieren met zuiver water, waar bijzondere flora en fauna niet ontbreekt. Ook zijn culturele tradities en gebruiken goed bewaard gebleven. Er zal een interessant programma, samen met gidsen uit dit gebied, worden samengesteld. Hierbij krijgt ook de culturele kant voldoende aandacht.

Public Relation.
Janny Niehoff heeft er dit jaar weer voor gezorgd dat er regelmatig stukjes in de krant en op de website kwamen. Hierdoor waren we meerdere keren in het nieuws.
We stonden ook met een stand op de jaarmarkt in Staphorst.

Ten slotte.
Het jaar 2013 heeft weer diverse successen opgeleverd. Ook blijkt uit het jaarverslag dat het er echt toe doet als we ons gezamenlijk voor de natuur inspannen en dat we dat ook samen tot een positief resultaat voor de natuur kunnen komen. Alle werkzaamheden kunnen alleen positief slagen dankzij de hulp van de vele vrijwilligers.

Het bestuur wil een ieder die zijn steentje heeft bijgedragen daarom hartelijk dank zeggen en hoopt dat de vereniging ook in het komende jaar een beroep op u allen mag blijven doen.

Secretaris
Evert Rolleman

VELDWAARNEMINGEN

Datum	**Soort:**	**Plaats:**	**Waarnemer(s)**
Vogels:			
Medio nov	Kraanvogel	IJhorst, Carstenven	Arend Muller
16-11-2013	Grote Zilverreiger	De Pol , tussen Balkbrug en Dedemsvaart	Gerrit Jan Timmer
17-11-2013	Raaf	Sterkensweg	Gerrit Jan Timmer
02-12-2013	Kruisbek (ca 25 ex)	Bosw. Staphorst, vak 59	Jan Dunnink Harry van Wijk
12-12-2013	Groene Specht	Staphorst, Ebbinge Wubbenlaan	Berend Witte
23-12-2013	Putter ± 40 exempl. (meerdere keren)	Staphorst, Hooidijk	Henk Dunnink
31-12-2013	Grote Zilverreiger (7 keer)	Staphorsterveld	Berend Witte
12-01-2014	Grote Gele Kwik	Staphorst, Evenementen terrrein in spoorsloot	Andre Huls en fam.
13-01-2014	1 zilverreiger	In het reestdal	Fam. Vos
15-01-2014	Spreeuw (grote zwerm boven de Vledders). Verschil-lende avonden.	IJhorst, De Vledders	Jaap Huiskes

Datum	Soort:	Plaats:	Waarnemer(s)
16-01-2014	Bosuil (gehoord) Ook een aantal keren in december.	IJhorst, Carstenbos	Jaap Huiskes
17-01-2014	Groene specht	IJhorst, Heerenweg t.h.v. Respersweg	Jaap Huiskes
14-01-2014	10 patrijzen	Gorterlaan-Middenwoldigerweg. **Een mooi succes na de inspanningen voor de Patrijs.**	J. Hokse

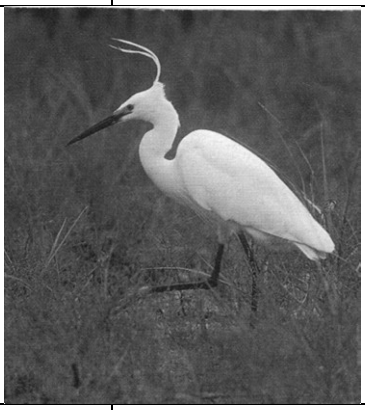

Vlinders/ Insecten:			
16-11-2013	Citroenvlinder	De Wijk, W. Koobsweg	Martin Meinen
Zoogdieren:			
18-12-2013	Bunzing	Staphorst, Weth. Buiten-huisstr / v.d. Boschweg	Henk & Roel Dunnink
18-12-2013	Steenmarter	Staphorst, voor de Leidijk / Oude Achthoevenweg	Henk & Roel Dunnink
24-12-2013	Steenmarter	Staphorst, Olde Dijk west	Henk & Roel Dunnink
24-12-2013	Vos (3 exempl)	Staphorst, Heide Hoogte	Henk & Roel Dunnink
30-12-2013	Eekhoorn (4 exempl)	IJhorst, Heerenweg	M. v.d. Jagt
04-01-2014	Eekhoorn	Boswachterij Staphorst, nabij Koolhaar	Berend Witte

VERZICHT VAN TERUGGEMELDE GERINGDE VOGELS UIT DE REGIO

RINGGEGEVENS							
Ringnr.	Ring-datum	R	Soort	Gsl.	Leeftijd	Plaats	Referentie
3675279	21-06-13	1	Steenuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Punthorst, Dekkersw. 14	onbekend
5456104	17-07-13	1	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Ruinen, Hees 2	onbekend
5477667	6-08-13	P	Kerkuil	O	nestjong, niet vliegvlug	Dalfsen, Koepelallee 8	J. Bouman
AL 77148	22-05-07	6	Bonvli	O	Volgroeid	IJhorst, Carrstenbos	onbekend
AN 65443	13-05-08	5	Zwarte mees	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 33 Nk 008 - 1388	Jan Com-pagner
AN 67346	1-06-08	3	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 48 Nk. 009 - 0537	Van Wijk / Padding
AP 26803	31-05-08	3	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 54 Nk. 012 - 0486	Bram van Nierop
AP 28607	17-05-09	5	Zwarte mees	O	Nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 49 Nk 009 - 0511	Van Wijk / Padding
AS 50694	31-05-11	2	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 58 Nk. 011-0372	Henk Dunnink

Leeswijzer

R = Ringer M = Melder

Code R en M

1	H. Bloemhof
2	J. Dunnink
3	J. Mussche
4	J. Huls
5	H. van Wijk
6	L. Blaauw
7	H. Luten
P	publiek

Gsl is geslacht

O	Onbekend
M	Man
V	Vrouw

MELDGEGEVENS						INFORMATIE		
Meld-datum	M	Gsl.	Leeftijd/ Conditie	Plaats	Referentie	Afst. in km.	Gra-den	Tijd in dgn
7-12-13	P	O	Onbekend In Nk 308.	Punthorst, Even-boersweg 34	Arnold Lassche	2	106	168
22-11-13	P	O	Onbekend Verkeers-slachtoffer	Darp, A32 t.h.v. hmp.14.7	A.G. Bakker	10	279	126
17-01-14	P	O	† onbekend hoe lang verdronken	Meppel, Reest nabij A32 (Ezinge)	Jan Huiskes	20	358	162
21-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	IJhorst, Carstenbos-Zuid Nk. 024 - 0035	Paul Siepel	0	262	1826
18-06-12	5	V	Na 2e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 50 Nk. 009 - 0571	Padding / Van Wijk	1	306	1497
24-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 31 Nk 009 - 0542	Padding / Van Wijk	0	277	1453
23-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 52 Nk 006 - 1341	Thijs Tuin	0	160	1453
13-06-12	5	V	Na 2e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 33 Nk 008 - 1382 (2e broed)	Jan Compagn er	0	100	1123
11-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	IJhorst, Vossenburcht Nk. 029 - 0046	Padding / Van Wijk	2	64	346

RINGGEGEVENS							
Ringnr.	Ring-datum	R	Soort	Gsl.	Leeftijd	Plaats	Referentie
AS 51958	31-05-09	5	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 31 Nk 009 - 0553	Van Wijk / Padding
AS 52442	18-06-09	5	Zwarte mees	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 51 Nk 006 - 1346	Thijs Tuin
AS 52670	16-05-10	5	Zwarte mees	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 25 Nk.106 - 1290	Harry van Wijk
AS 53338	29-05-09	3	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 07 Nk. 021 - 1105	Klaas Koobs
AS 53863	10-06-09	3	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 57 Nk. 011 - 0320	Jan Hoeve
AS 54757	29-05-10	3	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 07 Nk. 021 - 1103	Klaas Koobs
AS 54923	29-05-10	3	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 57 Nk 011 - 0339	Jan Huls
AS 55094	27-05-10	5	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 51 Nk.106 - 1264	Paul Siepel
AS 55227	31-05-10	5	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 48 Nk. 009 - 0519	Van Wijk / Padding
AS 55285	31-05-10	5	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 50 Nk 009 - 0565	Van Wijk / Padding
AS 55398	31-05-10	5	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 59 Nk. 006 - 1332	Thijs Tuin
ÀT 56386	14-05-11	5	Zwarte mees	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 32 Nk. 008 - 1396	Jan Com-pagner
AT 56413	14-05-11	5	Zwarte mees	0	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 34 Nk. 022 - 0963	Witte / Timmer
AT 56418	14-05-11	5	Zwarte mees	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 34 Nk. 022 - 0966	Witte / Timmer

MELDGEGEVENS						INFORMATIE		
Meld-datum	M	Gsl.	Leeftijd/ Conditie	Plaats	Referentie	Afst. in km.	Gra-den	Tijd in dgn
11-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 50 Nk. 009 - 0565	Padding / Van Wijk	0	345	1076
18-06-12	5	M	Na 2e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 50 Nk. 009 - 0571	Padding / Van Wijk	0	99	1096
19-06-12	5	M	Na 2e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 33 Nk 008 - 1382	Jan Compagner	1	127	765
24-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 60 Nk 009 - 0504	Padding / Van Wijk	1	305	1091
10-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	IJhorst, Vossenburcht Nk. 029 - 0052	Padding / Van Wijk	2	89	1065
11-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 48 Nk. 009 - 0518	Padding / Van Wijk	2	92	713
20-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 60 Nk 009 - 0508	Padding / Van Wijk	2	153	722
5-06-12	P	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	Diever, Oude Willem	Chr. Both	30	5	740
23-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 52 Nk 006 - 1341	Thijs Tuin	1	303	723
6-06-12	P	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	Noordwolde Zuid, Spokedam	Jeroen Bredenbeek	29	340	738
7-12-13	P	O	† > 1 week in nk alleen botjes+ ring.	Kanaaldijk Oost 20 Schalkhaar	Odette Blum	39	184	1287
26-06-12	5	M	2 kj. Levend los door ringer	BWS, vak 33 Nk 008 - 1385	Jan Compagner	0	148	409
24-05-12	5	V	2 kj. Levend los door ringer	BWS, vak 48 Nk. 008 - 1400	Jan Compagner	3	313	376
24-05-12	5	M	2 kj. levend los door ringer	BWS, vak 48 Nk. 008 - 1400	Jan Compagner	0	321	376

NIEUWE LEDEN GEVRAAGD!!!

Vanaf 19 jaar is de jaarlijkse contributie 10 euro.
U ontvangt 4x per jaar het verenigingsblad 'De Scharrelaar'.

- Jeugdlid van 8 t/m 18 jaar tegen een jaarlijkse contributie van 10 euro. Hij/zij ontvangt 4x per jaar het verenigingsblad 'De Scharrelaar'.
  En 1x per jaar de Nieuwsbrief met de activiteiten van de jeugdnatuurwacht 'Weer of geen weer'. Hij/zij mag mee met de jaarlijkse Nestkastcontrole.

  Een jeugdlid van 15 t/m 18 jaar mag tevens naar keuze meedoen met de activiteiten van een van de werkgroepen van de Natuurbeschermings-vereniging.

- Is er in het gezin reeds een lid of jeugdlid tegen een jaarlijkse contributie van 10 euro dan kan elk volgende kind jeugdlid worden voor 3 euro per jaar. Hij/zij ontvangt dan niet 'De Scharrelaar'.

Als hij/zij 19 jaar wordt, gaat het jeugdlid automatisch over naar lid à 10 euro per jaar.

Opgever ……..

Nieuw lid/jeugdlid/geschenklid ….……..……

Straat en huisnr …….

PC en Woonplaats ……

Geboortedatum ……

Datum ……

Handtekening ……

Ouder/voogd ……..

Dit formulier graag zenden of mailen naar:
Ledenadministratie Natuurbeschermingsvereniging "IJhorst-Staphorst e.o."
p/a M.G. Kroonenburg-Kolk
Heerenweg 42, 7955 PE IJhorst
E-mail: G.kroonenburg@natuurbeschermingsvereniging.nl

JUBILEUMBOEK

Het jubileumboek over de periode van 1957 – 2007 met als titel “Van heidezuiveraar tot vogelaar” is gedrukt en ligt klaar om te worden gelezen en bekeken.
In dit boek wordt beschreven hoe onze vereniging is ontstaan. Er wordt aandacht besteed aan de diverse jubilea, die door de jaren heen zijn gevierd met de nodige publiciteit. Bijzondere beschermingsacties worden beschreven, zoals de acties tegen de Trein door het Reestdal.
Verder worden de werkgroepen besproken, over wat de leden van deze werkgroepen doen met leuke anekdotes, mooie foto’s en oude foto’s. Uiteraard zijn de schoonmaakacties, de heidezuiveringen, maar ook de in eerdere jaren uitgevoerde paddenbescherming onderdeel van het boek.

Dit unieke boek kan besteld worden en de kosten bedragen € 12,50 per boek.
Wanneer u het bestelformulier op onze website invult en het bedrag van € 12,50 per boek overmaakt, dan kunt u het/de boek/en afhalen bij:

- Voorzitter Jan Vos, Lankhorsterweg 5a, 7951 PM Staphorst
- Penningmeester Greetje Kroonenburg, Heerenweg 42, 7955 PE IJhorst (KroKo Multipunt)

U kunt het boek hier ook tegen contante betaling kopen.

Inleverdata kopij:

7 mei
10 sept
6 november

RINGGEGEVENS							
Ringnr.	Ring-datum	R	Soort	Gsl.	Leeftijd	Plaats	Referentie
AT 56427	14-05-11	5	Zwarte mees	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 34 Nk. 022 - 0960	Witte / Timmer
AT 56479	18-05-11	5	Bonvli	V	Na 1e kj.	IJhorst, Carstenbos Z. Nk.024-0039	Paul Siepel
AT 56519	21-05-11	5	Bonvli	V	Na 1e kj.	IJhorst, Vossenburcht Nk 029 - 0002	Van Wijk / Padding
AT 56725	24-05-11	5	Zwarte mees	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 14 Nk. 017 - 616	Jan Nijboer
AT 56894	25-05-11	5	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 60 Nk 020 - 0882	Fam. Van Lubek
AT 59405	31-05-11	5	Bonvli	O	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 13 Nk 017 - 0648	Jan Nijboer
AT 59834	20-06-11	5	Zwarte mees	V	Na 1e kj.	BWS, vak 20 Nk. 052 - 0697	Klaas Visscher
V 453471	16-11-12	5	Koolmees	V	Na 1e kj.	IJhorst, Dennenlaan 3	nvt
V 404371	27-02-13	2	Koolmees	V	2e kj	BWS, vak 57 Schotsweg 15	Jan Dunnink
V 408209	11-05-10	7	Boom-klever	O	nestjong, niet vliegvlug	De Wijk, Lindenhorst Nk. 30	nvt
V 452948	23-05-10	5	Boom-klever	M	nestjong, niet vliegvlug	IJhorst, Bomertswijk Nk. 133 - 00	Harry van Wijk
V 453046	17-05-11	5	Koolmees	V	Na 1e kj.	IJhorst, Bomertswijk Nk. 033 - 0003	Harry van Wijk
V 453193	23-05-11	5	Boom-klever	M	Na 1e kj.	IJhorst, Carsten-bos- Zuid Nk.024-0034	Paul Siepel
V 455313	20-05-11	3	Boom-klever	M	nestjong, niet vliegvlug	BWS, vak 44 Nk. 017- 0933	Jan Dunnink
V 455484	12-11-13	5	Koolmees	V	Na 1e kj.	IJhorst, Dennenlaan 3	nvt

MELDGEGEVENS						INFORMATIE		
Meld-datum	M	Gsl.	Leeftijd/ Conditie	Plaats	Referentie	Afst. in km.	Gra-den	Tijd in dgn
26-06-12	5	M	2 kj. Levend los door ringer	BWS, vak 20 Nk. 052 -0694	Klaas Visscher	1	262	409
21-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	IJhorst, Carstenbos-Zuid Nk 024 - 0038	Paul Siepel	0	89	369
12-05-12	3	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 56 Nk 023 - 1495	Jacob Mussche	2	275	357
25-6-212	5	V	2 kj. Levend los door ringer	BWS, vak 59 Nk. 006 - 1302a	Thijs Tuin	2	346	398
23-05-12	P	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	Lheebroekerzand	Chr. Both	25	25	364
10-06-12	P	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	Hijken, Hijkerveld	Lex Tervelde	35	21	376
26-06-12	5	V	Na 2e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 20 Nk. 052 -0694	Klaas Visscher	0	347	372
8-01-14	P	O	† > 1 week in nestkast	IJhorst, Allee.	Wiert Meijer	0	316	419
2-12-13	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	IJhorst, Dennenlaan 3	Harry van Wijk	1	51	277
21-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	IJhorst, Carstenbos-Zuid Nk. 024 - 0034	Paul Siepel	4	158	741
11-05-12	5	M	Na 1e kj. Levend los door ringer	IJhorst, Bomertswijk Nk. 133 - 0031	Harry van Wijk	0	356	719
10-05-12	5	V	Na 1e kj. Levend los door ringer	IJhorst, Bomertswijk Nk. 133 - 0015	Harry van Wijk	0	0	359
23-05-12	5	M	Na 1e kj. Levend los door ringer	IJhorst, Carstenbos-Zuid Nk. 024 - 0034	Paul Siepel	0	148	366
11-05-12	5	M	Na 1e kj. Levend los door ringer	BWS, vak 30 Nk. 010 - 0221	Evert Rolleman	2	293	355
15-01-14	1	O	† > 1 week in nestkast	IJhorst, lekmulder Nk 0126 - 0044	Paul Siepel	0	152	63

DE TORENVALK ALS BROEDVOGEL IN STAPHORST EN NIEUWLEUSEN IN 1968-2013

door Arnold Lassche,

uit Vogels in Overijssel nr. 12, 2013

De Torenvalk is een typische vogel van het agrarische landschap en open natuurlandschappen. In het landschap moeten enkele hoge bomen of uitkijkpunten aanwezig zijn waar ze ook in kunnen broeden. De Torenvalk maakt zelf geen nest, maar broedt in nestkasten, oude nesten en in of op gebouwen. Wegbermen, akkerranden, dijkbegroeiingen, overhoekjes en ruigtevegetaties zijn bij uitstek de plekken waar Torenvalken naar hun favoriete prooi zoeken: veldmuizen.

Wie kent niet de biddende Torenvalk boven de wegbermen en weilanden? Door de 'Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst en omgeving' (opgericht in 1957) wordt al vanaf 1968 onderzoek verricht naar het voorkomen van deze soort in Staphorst en Nieuwleusen. Door het plaatsen van nestkasten en het controleren hiervan is een vrij goed inzicht verkregen in de verspreiding, aantalsontwikkeling en het broedsucces van de Torenvalk binnen dit onderzoeksgebied.

Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bestaat van west naar oost uit de volgende kenmerkende landschappelijke eenheden (figuur 1). Ten westen van de Rechterensweg en ten noorden van de Stadsweg bevindt zich het natuurreservaat De Olde Maten (I en IA). Dit gebied kenmerkt zich door dichtgegroeide petgaten en boksloten en is daardoor kleinschalig van karakter. Op dit moment wordt hier en in het aangrenzende deel van het Staphorsterveld een groot project voor natuurherstel en natuurontwikkeling

uitgevoerd. Vele kilometers boksloten zijn open gemaakt, nieuwe sloten aangelegd en graslanden afgeplagd. Met name door het massaal verwijderen van houtopslag uit de boksloten en petgaten en het graven van nieuw open water is het gebied weer meer open van karakter geworden.
Ten oosten van de Rechterensweg en ten westen van de lintbebouwing van Rouveen en Staphorst strekt zich tot aan de Hoogeveensche Vaart een groot, open veenweidelandschap uit (II).
Vooral langs de (on)verharde wegen vinden we bomen. In het gebied bevinden zich een aantal eendenkooien met houtopstanden. Ten oosten en westen van de Rijksweg A-28, ligt het houtsingelgebied, het zogenaamde slagenlandschap (III en IIIB). Relatief smalle percelen worden begrensd door houtsingels, vooral met elzen. In het oostelijke slagen- landschap liggen de houtsingels wat verder uit elkaar en zijn de percelen breder. Ten noordwesten van Staphorst vinden we ook de nodige houtsingels en bosjes (IIIA). In het kader van landinrichting zijn hier in 2001 en 2006/2007 een aantal hoog opgaande elzensingels gerooid om de landbouwkavels te vergroten. Rond die kavels zijn bredere en lagere bossingels geplant.

Slagenlandschap

Ten oosten van Staphorst ligt de Staphorster esch, de vroegere bouwlanden (IV). Momenteel is dit gebied voornamelijk in gebruik als gras- en maïsland. De vroegere es en het aangrenzende gebied ten noorden van de N377 (V) is door bebouwing en bomen langs de wegen minder open van karakter. In dit gebied ligt ook de boswachterij Staphorst (ca. 1000 ha groot). Het Westerhuizingerveld (VI) ten noordoosten van de boswachterij is ook weer een vrij open landbouwgebied met voornamelijk grasland. Het gebied rond IJhorst (VII) is kleinschaliger met meer houtopstanden.
Het landschap bij Nieuwleusen (VIII), ten zuiden van het Westeinde, is een jong ontginningslandschap (voornamelijk graslanden) met een relatief open karakter. Aansluitend ten noorden daarvan is een kleinschalig landschap langs een langgerekte lintbebouwing.
De Landelijke Grondgebruikskartering Nederland (LGN) laat in de periode 1985-2007/2008 voor het gebied tussen de spoorlijn Zwolle-Meppel en de lintbebouwing van Rouveen-Staphorst (deelgebieden III, IIIA en IV; samen 1628 ha) een toename van het oppervlak maïsland zien van 51 ha (3 %) naar

430 ha (26%) Het heeft er alle schijn van dat na 2007/2008 maïs daar verder is toegenomen.

Onderzoeksmethode

De onderzoeksperiode 1968-2013 kan worden opgedeeld in drie periodes met meer of minder verzameling van gegevens en verwerking daarvan. In de periode 1968-1987 werd alleen het aantal broedsels en het aantal geringde jonge Torenvalken vastgelegd. Op 17 november 1987 werd binnen onze vereniging de werkgroep 'Roofvogels en uilen' opgericht.

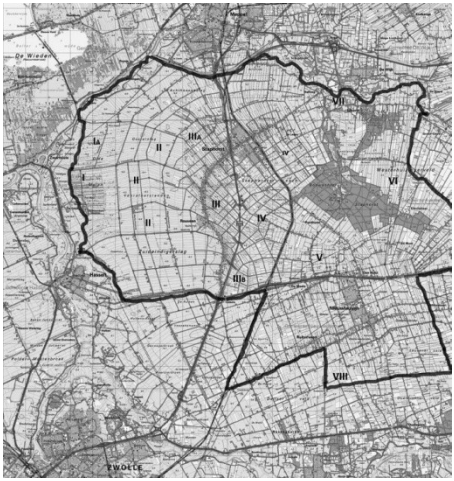

Figuur 1. Onderzoeksgebied

Vanaf die tijd worden meer gegevens van broedsels in nestkasten verzameld waardoor er meer inzicht kwam in verspreiding en broedsucces. In dit artikel is broedsucces het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen van de succesvolle nesten.

Er is aangenomen dat het aantal bij de laatste controle aangetroffen jongen ook daadwerkelijk is uitgevlogen. Omdat vaak geen nacontrole plaatsvond of het nest niet in een laat stadium werd bezocht kan niet altijd goed het broedsucces worden bepaald. In een laat stadium kan namelijk nog sterfte optreden door predatie of andere oorzaken.

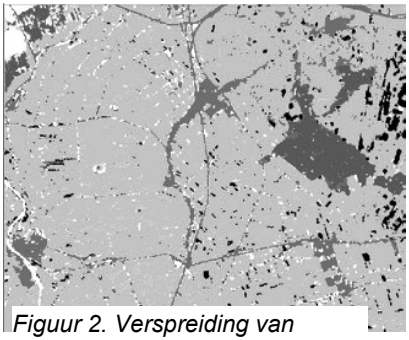

Figuur 2. Verspreiding van maïsland in 1985
■ *maïsland*

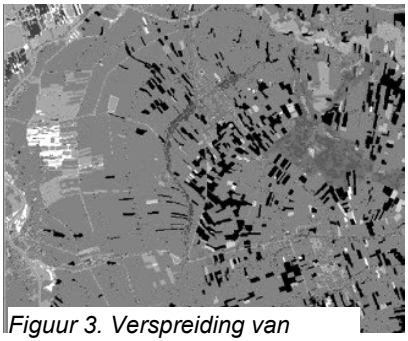

Figuur 3. Verspreiding van maisland in 2007 – 2008
■ *maïsland*

Sinds 1997 worden alle broedbiologische data ingevoerd in de database van het nestkaartenproject van SOVON Vogelonderzoek Nederland (Nienhuis et al 2013). De nestkasten worden jaarlijks vanaf half april één tot soms vijf keer gecontroleerd. Vaak worden ze drie keer gecontroleerd: in de eifase, in de jongenfase en tijdens het ringen van de jongen.

Melkbus als nestplaats

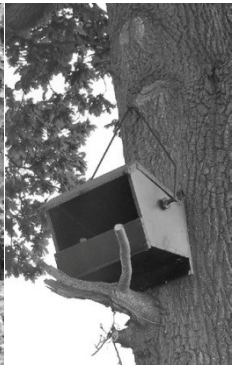

Torenvalkkast

De nestkasten zijn van het bekende houten type. Daarnaast wordt in de omgeving van Rouveen door een van onze controleurs veel gebruik gemaakt van oude melkbussen. Vanaf 1988 hingen in het gebied jaarlijks minimaal 53 tot maximaal 103 kasten en melkbussen, waarvan minimaal 11 tot maximaal 39 bussen. Het aantal kasten en bussen vóór 1988 is niet bekend, maar was in ieder geval minder dan 53.

	Gebied	Kasten	Melkbussen
I	Olde Maten Zuid	3	2
IA	Olde Maten Noord	2	1
II	Open graslandgebied	5	19
III	Singelgebied tussen A-28 en Rouveen8	0	
IIIA	Heidehoogten Staphorst	4	0
IV	Staphorster esch	3	9
V	Rollecate- Punthorst-De Maat	6	0
VI	Westerhuizingerveld	0	0
VII	Omgeving Lankhorst-IJhorst	9	0
VIII	Lintbebouwing Nieuwleusen	3	0
		35	39

Tabel 1. Verdeling van nestkasten en melkbussen in 2013

Resultaten

Populatiegrootte

In figuur 4 is te zien dat de populatiegrootte varieerde tussen 0 paar (1969) en 47 paren (1990). Daarbij moet opgemerkt worden dat de tellingen in de jaren ’70 onvolledig zijn. Zo broedden er in 1972 17 Torenvalken in oude kraaien- en eksternesten. Goede jaren zijn 1972,1977, 1981, 1994, 1990, 1993, 1996, 2000, 2004 en 2005 en 2008.

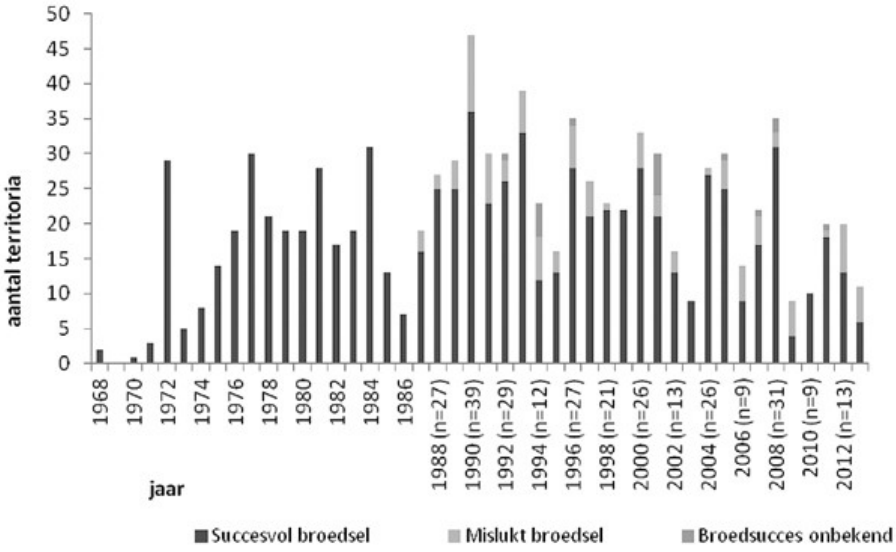

Legselgrootte

De legselgrootte over de jaren 1988-2013 varieerde tussen 4,2 (2013) en 5,5 (1990). Het gemiddelde over al die jaren is 5,05.

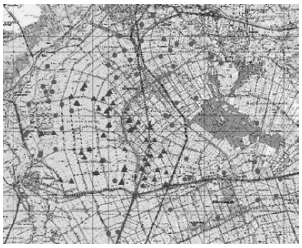

Figuur 5. Verspreiding van de Torenvalk in de periode 1968-2013
(melkbus = ▲ nestkast = ●)

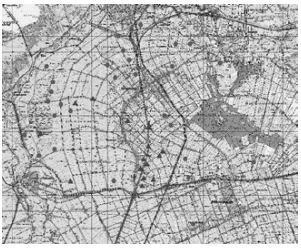

Figuur 6. Verspreiding van de Torenvalk in het topjaar 1990
(melkbus = ▲ nestkast = ●)

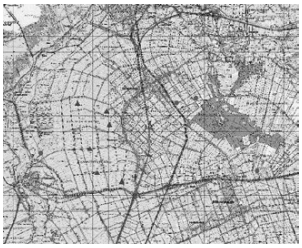

Figuur 7. Broedgevallen van de Torenvalk in 2013
(melkbus = ▲ nestkast = ●)

Verspreiding en broedsucces

De Torenvalk komt vooral voor in het open gebied ten westen van de lintbebouwing van Rouveen en Staphorst en in het singellandschap aan weerszijden van de A-28.

Het blijkt dat de Torenvalk geleidelijk uit een aantal deelgebieden is verdwenen. Het duidelijkst is dit te zien in het noordelijk deel van de Olde Maten (gebied IA), waar de Torenvalk na 2004 niet meer heeft gebroed.
Een opvallende afname is ook te zien in het gebied tussen de spoorlijn Zwolle-Meppel en de lintbebouwing van Rouveen en Staphorst (vooral oostelijk deel van atlasblok 21-36 en atlasblok 21-37). In het open graslandgebied ten westen van Rouveen en Staphorst zien we echter over de drie beschouwde periodes juist een duidelijke toename van het aantal broedgevallen. Ook het broedsucces is in het open graslandgebied in alle drie periodes gemiddeld net iets hoger dan in de andere deelgebieden

		1988-1995		1996-2004		2005-2013	
	Opper-vlakte	Aantal	Dichtheid	Aantal	Dichtheid	Aantal	Dichtheid
Deelgebieden	(ha)		paar/100ha		paar/100ha		paar/100ha
Olde Maten (I en IA)	ca. 1.000	2-9	0,2-0,9	1-3	0,1-0,3	1-2	0,1-02
Open grasland-gebied (II)	ca. 2.200	1-7	0,05-0,32	1-10	0,05-0,45	3-15	0,14-0,68
Singelgebied (III)	ca. 400	1-4	0,25-1,0	0-4	0-1	0-4	0-1
Tussen spoorlijn Zwolle-Meppel en Rijksweg A-28 (IIIA en IV)	ca. 1.200	1-9	0,08-0,75	2-4	0,17-0,33	0-4	0-0,33

Tabel 2. Aantallen broedparen en dichtheden per landschapstype in de periode 1988-2013.

Bezetting van nestkasten en melkbussen

De Torenvalk heeft vooral ook in de jaren ’70 zeker ook in oude kraaien- en eksternesten gebroed. In 1972 zijn in maar liefst 17 nesten buiten de nestkasten 64 jongen geringd (Blaauw 1978). Dat waren er in dat jaar meer dan in de nestkasten (48 jongen in 12 nestkasten). In de jaren erna is nog

slechts incidenteel een broedgeval van een Torenvalk in oude kraaien- of eksternesten vastgesteld, omdat de Torenvalken meer en meer de geplaatste nestkasten gingen gebruiken.

	1988-1995			1996-2004			2005-2013			
	Nest	Broedsucces		Nest	Broedsucces		Nest	Broedsucces		Gem
Staphorst en Nieuwleusen	240	4,5	(n=189)	222	4	(n=188)	171	4,7	(n=132)	4,5
Deelgebieden Olde Maten (I en IA)	28	4	(n=9)	13	3,9	(n=8)	11	4	(n=11)	4
Open graslandgebied (II)	28	4	(n=15)	44	4	(n=40)	73	4,8	(n=58)	4,8
Singelgebied (III)	20	4	(n=17)	17	3,5	(n=17)	15	4,8	(n=12)	4,2
Tussen spoorlijn Zwolle-Meppel en Rijksweg A-28 (IIIA en IV)	39	4,7	(n=31)	28	4	(n=25)	16	4,5	(n=12)	4,5

Tabel 3. Broedsucces per landschapstype in de periode 1988-2013.

Het aantal broedsels in kasten in de jaren 1968-1987 is bekend (zie figuur 8), maar niet hoeveel kasten er in de verschillende deelgebieden hingen. Van de periode 1988- 2013 is ook het totale aantal kasten bekend.
De jaarlijkse bezetting van de kasten in de periode 1988-2013 varieerde van 4% (2010) tot 71% (1990) en van kasten en bussen samen van 2% (2010) tot 47% (1990). De bezetting van de melkbussen bedroeg in die periode 8% (2009) tot 84% (1990). Op het geheel van het aantal broedplaatsen varieerde het bussenpercentage van 3% (2008) tot 25% (2009). In totaal zijn in de periode 1968-2013 921 broedsels in nestkasten en melkbussen vastgesteld. Het gemiddelde broedsucces per kast/bus varieerde van 3,0 (1997) tot 5,3 (2007 en 2008). Het langjarig gemiddelde ligt op 4,47 jong per succesvol broedsel (n=501). Het broedsucces is in bussen (4,6) groter dan in kasten (4,4).
Uit een analyse blijkt dat in kasten 17% van de broedsels is mislukt en in bussen 14%; een verschil van 3%. Het valt op dat in de kasten in de periode 2005-2013 24% van de broedsels is mislukt, dat is een verdubbeling ten opzichte van de jaren daarvoor.

	melkbus		nestkast	
	broedsucces	% mislukt	broedsucces	% mislukt
Periode 1988-1995	4,9 (n=58)	17 (n=73)	4,3 (n=131)	17 (n=167)
periode 1996-2004	4,3 (n=78)	8 (n=89)	4,4 (n=110)	12 (n=134)
periode 2005-2013	4,7 (n=88)	17 (n=109)	4,7 (n=44)	24 (n=62)
Totaal	4	14	4	17

Tabel 4. Broedsucces in nestkasten en melkbussen in de periode 1988-2013.

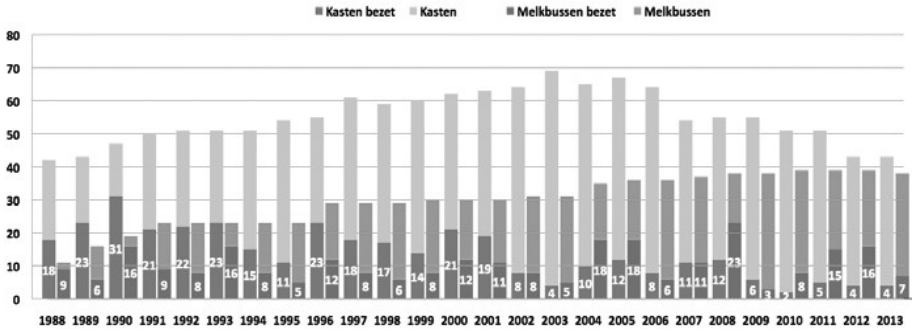

Trekgedrag

In de periode 1968-1987 zijn er 1143 geringd, waarvan er tot maart 1978 170 vogels werden teruggemeld (14,9 %)(Blaauw 1988).

In de daaropvolgende periode van 1988-2013 zijn er 2135 geringd. Tot op heden zijn van alle 3278 geringde Torenvalken 239 terugmeldingen binnengekomen (7,3%). Veruit de meeste terugmeldingen zijn van vóór 1993 (75%). Hiervan zijn 201 Torenvalken dood teruggevonden. Sommige zijn lange afstandsvliegers. Een op 24 juni 1991 aan het Dekkersland geringd jong werd op 2 november van datzelfde jaar in Sfisef Oran (Algerije) dood teruggevonden (afstand 2000 km).

Een op 20 juni 1992 in Staphorst geringd jong had meer geluk. Hij werd ruim 2 jaar later op 14 november 1994 vanuit Ain Djasser (Algerije) levend teruggemeld (afstand 1869 km).

Een op 20 juli 1979 aan de Hooistukkenweg in Rouveen geringde jonge Torenvalk werd op 16 januari 1980 doodgeschoten in El Gara (Marokko, afstand 2402 km).

De buitenlandse terugmeldingen kwamen uit: Duitsland (26), Denemarken (1), Frankrijk (5), Spanje (2), Algerije (2) en Marokko (1).

Leeftijd en doodsoorzaken

Van in totaal 196 dood gevonden Torenvalken kon de leeftijd worden vastgesteld; hiervan werd 56% niet ouder dan 1 jaar. De oudste geringde Torenvalk werd bijna 16 jaar oud. De ring van deze op 9 juli 1973 als nestjong geringde Torenvalk werd op 17 juni 1989 teruggevonden in een braakbal op Ameland! De jongste Torenvalk werd slechts 11 dagen oud.

Van 36 Torenvalken is de doodsoorzaak bekend. Meer dan de helft (20) van deze vogels was slachtoffer van (trein)verkeer.

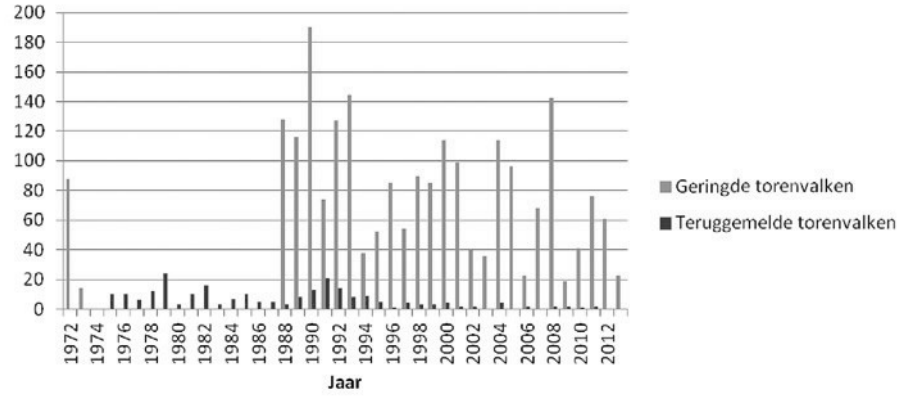

Figuur 9. Aantallen geringde en teruggemelde torenvalken

Discussie

In de lange onderzoeksperiode 1968-2013 vertoont de trend van de Torenvalk een geleidelijke afname voor het hele onderzoekgebied. Wel zijn er grote verschillen in een paar deelgebieden. Zo halveerde de dichtheid in het gebied tussen Staphorst-Rouveen en de spoorlijn. In dit deelgebied nam de oppervlakte maïs toe tot 25% van het totaal. Hiermee verdween voor de Torenvalk veel grasland waar veldmuizen voorkomen, de belangrijkste prooisoort. Ook elders in Nederland werden negatieve effecten vastgesteld van de toename van maïs op de roofvogelstand (Waardenburg 2010 en Bijlsma 2013).

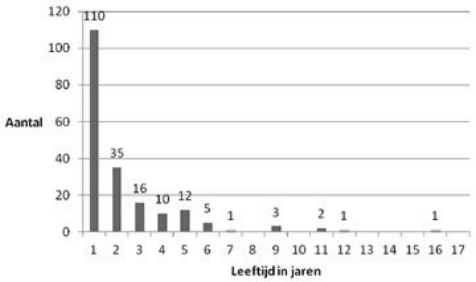

Figuur 10. Leeftijd van de dood gevonden geringde torenvalken

Verder is de Torenvalk bijna verdwenen uit het zuidelijk deel van de Olde Maten en in het noordelijke deel (IA) heeft de Torenvalk na 2004 niet meer gebroed. Met de toename van opgaande begroeiing (o.a. wilg en els) in de petgaten in de Olde Maten werden hier vanaf 1997 ook broedgevallen van de Havik vastgesteld. Daarnaast broedt de Havik ook in de (oude) eendenkooien in het gebied en de zuidelijker gelegen Stadsgaten. Een enkele keer is predatie van jonge Torenvalken door een Havik vastgesteld in De Olde Maten (mondelinge mededeling Peter Hulst). Diverse keren bleek tijdens een nestcontrole dat de jonge Torenvalken verdwenen waren, terwijl ze nog niet oud genoeg waren om uit te vliegen. Het blijft lastig om de mate van invloed van de Havik op het broedsucces van de Torenvalk goed vast te stellen, maar het lijkt het erop dat de Havik een rol heeft gespeeld in het geleidelijk verdwijnen van de Torenvalk uit de Olde Maten. Het is in meerdere opzichten interessant om de komende jaren de ontwikkelingen in dit gebied te volgen nu er recent weer een veel grotere openheid in het gebied is gecreëerd. Hopelijk keert de Torenvalk weer terug in dit gebied.

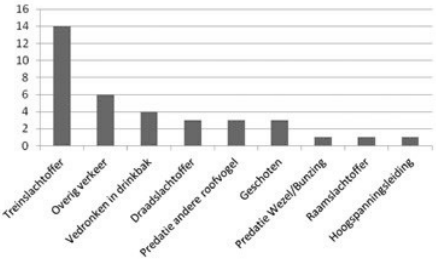

Figuur 11. Doodsoorzaak van gevonden geringde torenvalken

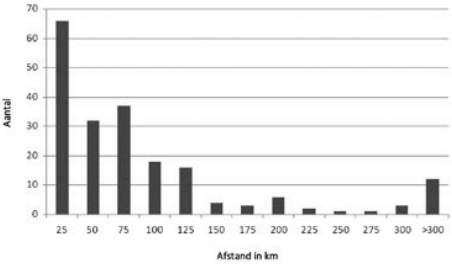

Figuur 12. Afgelegde afstanden door geringde torenvalken

Het blijkt dat in de periode 2005-2013 in kasten 24% van de broedsels is mislukt en in melkbussen 17%; een verschil van 7%. Ook het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen is in bussen met 4,61 groter dan in kasten waar het 4,40 is. Verder valt op dat in de periode 2005- 2013 het aantal mislukte broedsels is verdubbeld ten opzichte van de vorige periode, zowel in de kasten als bussen. De aanwezigheid van de Steenmarter in het open graslandgebied is meerdere keren vastgesteld. De Steenmarter werd een aantal malen aangetroffen in een nestkast of melkbus (mondelinge mededeling Klaas Harink). Ook werd in dit gebied de predatie van een wulpennest door een Steenmarter met een infraroodcamera vastgelegd (mededeling Peter van de Brandhof).

In het open graslandgebied is het mislukken van broedsels door Nijlganzen meerdere malen vastgesteld (mondelinge mededeling Klaas Harink). Diverse keren werd een nest met eieren van een Nijlgans in een melkbus aangetroffen. Het is zelfs voorgekomen dat een Torenvalk in een later stadium alsnog de melkbus opnieuw in bezit nam. Het lijkt er dus op dat de toename van het aantal mislukte broedsels vooral veroorzaakt wordt door de opkomst van de Steenmarter en de Nijlgans en dat hiervan met name sprake is in het open graslandgebied. Verder blijkt het broeden van de Torenvalk in melkbussen iets succesvoller dan het broeden in nestkasten.

Dankwoord
Zonder de inzet van de volgende mensen (ringers en controleurs) had ik dit artikel niet kunnen schrijven: J.G. Bisschop, J. Bredenbeek, H. Brinkman, H. Dunnink, J. Dunnink, E. Elken, K. Harink, J. Hoeve, J. Huls, P. Hulst, A. Kreeft, H. Kuiper, J. Mussche, H. Nijboer, H. Smit, H. Vredenburg, W. de Weerd, B. Witte en A. Woudman. Vele dagen veldwerk en bureauwerk liggen ten grondslag aan al deze verzamelde gegevens. Het maken van nestkasten en de controle hiervan heeft voor deze mensen veel tijd opgeslokt. Daar staat echter het genieten van de natuur en in het bijzonder deze prachtige valk tegenover. Eén persoon wil ik in het bijzonder noemen, de heer L. (Bert) Blaauw (1920-2011). Van hem is de gevleugelde uitspraak: “En denk erom, let op de pootjes!”

Op 11 augustus 2010 ringde hij op 90-jarige leeftijd ‘zijn’ laatste vogels, een aantal jonge kerkuilen in Uffelte. Een indrukwekkend aantal vogels, waaronder honderden Torenvalken, zijn door zijn handen gegaan om ze te voorzien van een ring. Zijn passie voor vogels en zijn omvangrijke natuurbeschermingswerk is bij velen bekend. Op de 9e Overijsselse Vogelaarsdag in 2009 te Zwartsluis mochten we genieten van een lezing van hem over zijn levenswerk ‘Holenbewoners van de boswachterij Staphorst’ (2008).
Een bijzonder woord van dank voor Jan Huls voor het raadplegen van alle uitgaven van ons verenigingsblad De Scharrelaar (1972-2013). Dank ook aan dochter Hannah voor het verwerken van veel gegevens in Excel-bestanden.

Tot slot wordt Gerrit Gerritsen bedankt voor zijn waardevolle redactionele en inhoudelijke commentaar.

Literatuur

Blaauw, L. 1978. Artikel 'Vogel waarheen is uw vlucht?', Scharrelaar nummer 5, november 1978.
Blaauw, L. 1988. Scharrelaar (72), maart 1988.
Bijlsma, R.,1993.Ecologische atlas van de Nederlandse roofvogel. Schuyt en Co, Haarlem.
Bijlsma, R. 2012. De Takkeling 21(1), 2013.
De Scharrelaar, Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst e.o., 1974-2013, jaargangen 1 t/m 39, nummers 1-193.
Nienhuis, J., Willems, F. & Majoor, F. 2013. Digitale Nestkaart. Versie 4.4, februari 2013. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
Waardenburg, P.,2010. Buizerds (Buteo buteo) in Oost-Twente en aangrenzend Duitsland in 1974- 1983: effecten van verstoring en grondgebruik op de populatiedynamiek. De Takkeling, 18 (2010), no. 3, p. 234-246.

Arnold Lassche
Den Hulst 118, 7711 GS Nieuwleusen
alassche@hetnet.nl

VOGELS VANGEN
wat voor soorten aanwezig zijn in boswachterij,Staphorst.

In oktober 2013 was het zover, tijd om 65 meter mistnetten op te zetten in het noord/oost deel van boswachterij Staphorst, in half open terrein. Nadat het overleg en de vergunningen rond waren.
Om onderzoek te doen naar doortrekkende zangvogels waar onder ook plaatselijke trouwe soorten. Zoals mezen soorten en waar de koolmees en de Pimpelmees de over hand nemen .
Bij de meeste vogel soorten is na 2 jaar moeilijk om de leeftijd vast te stellen, daarom zijn geringde terugvangsten met ring heel

interessant. En de bedoeling van het hele jaar door vangen is om een geheel overzicht te krijgen welke vogelsoorten hier broeden buiten de nestkasten en voor werkzaamheden in de bosbouw, vooral de rode lijst soorten. De aanwezige vogelnesten, horsten, diersoorten worden met coördinaten op kaart gezet . In nov-dec. zijn 16 soorten gevangen en totaal vangsten 171 vogels. Waarvan de biometrische gegevens is opgenomen man/vrouw, leeftijden, vleugellengte en gewicht.

Vogelsoort.	Nieuw . V	Terug. V.
Vangst 30-10	**BWS**	
Geelgors	1	
Glanskop.	1	
Goudvink	1	
Vink	1	
Tjiftjaf	2	
Totaal		**6**

Vogelsoort	Nieuw V.	Terug V.
Vangst 27-11		
koolmees	5	1
Pimpelmees	2	1
Merel	1	
Vink	3	
Winterkoning	1	
Totaal		**14**

Vogelsoort	Nieuw V.	Terug V.
Vangst 20-12		
Koolmees	1	4
Pimpelmees	1	2
Ringmus	4	
Vink	3	1
Totaal		**16**

Vangst 02-11		
Roodborst	3	
Heggemus	1	
Totaal		**4**

Vangst 2-12		
Koolmees	11	2
Pimpelmees		1
Glanskopmees		2
Heggemus	1	
Ringmus	1	
Totaal		**18**

Vangst 28-12		
Koolmees	3	4
Pimpelmees	1	2
Staartmees	1	
Ringmus	5	
Vink	1	
Totaal		**17**

Vangst 5-11		
koolmees	1	
Glanskop	1	1
Pimpelmees	3	
Merel	3	
Proodborst	1	
Totaal		**10**

Vangst 4-12		
Koolmees	28	8
Pimpel	2	
Glanskopmees	1	1
Goudvink	1	
Totaal		**41**

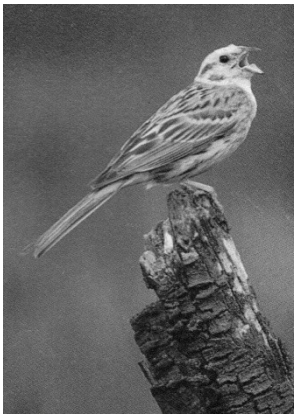

Vangst 25-11		
Koolmees	15	
Pimpelmees	5	
Vink	3	
Ringmus	8	
Roodborst	1	
Totaal		**32**

Vangst 7-12		
Koolmees	4	6
Pimpelmees	1	
Glanskopmees	1	
Vink	2	
Merel	2	
Totaal		**16**

Vangst 14-12		
Koolmees	1	7
Pimpetmees	2	1
Ringmus	4	
Roodborst	1	
Totaal		**16**

Gevangen vogels Nov-Dec. **Totaal** 171

VREEMDE VOGELNAMEN

Alle vogels in Nederland hebben hun officiële Nederlandse en wetenschappelijke naam. Veel leuker is het te weten hoe vogels door het hele land genoemd worden.
Deze lijst van vogelnamen komt uit de verzameling van ons lid wijlen Freek Bult. Met toestemming van zijn vrouw Henny wordt deze nu in verschillende afleveringen in de Scharrelaar afgedrukt, waarvoor onze hartelijke dank.

De redactie

Nederlandse naam	**maar heet ook**
Zeearend	Beenbreker
	Visgier
	Geelkop
	Vliegende Deur
Blauwe kiekendief	Blauwe valk
	Blauwe stootvogel
	Blauwschild
	Elzenbusch
	Noorse valk
Grauwe kiekendief	Beul
	Blauwe falk
	Blauwe Hoanschrobber
	Hanebijter
	Roggevalk
	Schor
	Skiere Hoanemosk
	Witstaartschor
Ruigpootbuizerd	Laplander
	Ruigpotige muizenvalk

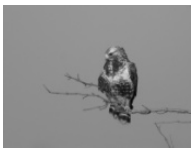

Nederlandse naam		**maar heet ook**
Smelleken		Blauwe gier Dwergvalk Leeuweriksvalk Smarel Sme(e)le Smelvalk Smerel Steenvalk
Slechtvalk		Blauwe falk Passagier
Visarend		Eendendoder Zeevalk
Fazant		Bosfazant Langsteert (Texel)
Korhoen		Berghaan Berkhoen Liervogel Meerhoen Moerhaan
Kwartel		Hutte-ke-dut Kuutjeblik Kwakkel Kwikmedit Prutje-dut Wachtel

WERKGROEP ROOFVOGELS EN UILEN
Resultaten 2013

Over de Buizerd, Havik, Sperwer en Ransuil kunnen wij jammer genoeg ook dit jaar niet veel melden.
Van de Buizerd,Sperwer en Ransuilen zijn geen broedgevallen gemeld. Deze soorten hebben uiteraard wel gebroed in ons onderzoeksgebied, maar broedgevallen zijn niet waargenomen of doorgegeven. Erg jammer natuurlijk en ik wil de nestkastcontroleurs in de boswachterij dan ook nogmaals oproepen om tijdens de nestkastcontroles regelmatig omhoog te kijken naar de nesten van deze soorten. Of kijk eens naar de grond of daar in een kring rond een boom ook veel uitwerpselen liggen, hetgeen kan duiden op een nest met grote jongen. Geef dit dan door aan onze werkgroep, dan kunnen wij een gerichte controle uitvoeren.
Van de Havik zijn twee broedgevallen bekend. Uit een al jaren bekend nest in het Carstenbos is dit jaar 1 jongen uitgevlogen (eigen waarneming). Bij een nest in de boswachterij Staphorst zijn drie takkelingen waargenomen (waarneming Jan Dunnink).
Van de Bosuil is in de boswachterij Staphorst een succesvol broedsel vastgesteld. De drie jongen uit dit nest werden geringd.
Van de Torenvalk, Steenuil en Kerkuil zijn de volgende gegevens verzameld:

Torenvalk
In ons onderzoeksgebied hingen het afgelopen jaar 43 nestkasten en 38 oude melkbussen. In totaal werden 11 broedsels vastgesteld, waarvan vier in een nestkast en zeven in een melkbus. Uiteindelijk bleken zes broedsels succesvol. Het gemiddeld aantal gevlogen jongen per nest bedroeg 3,5. De gemiddelde legselgrootte van deze zes broedsels was 4,2 eieren per nest.
De overige vijf broedsels zijn in de ei fase mislukt. Een legsel in een nestkast werd gepredeerd door een Zwarte kraai. Een ander nest van de Torenvalk in een melkbus werd gekraakt door een Nijlgans.
Elders in deze Scharrelaar staat een uitgebreid artikel over het onderzoek naar de Torenvalk gedurende de jaren 1968-2013(Uit: Vogels in Overijssel 2013).

Steenuil
Broedsucces
In ons onderzoeksgebied hingen het afgelopen jaar 96 nestkasten voor de Steenuil. Hiervan werden er 29 bezet door een Steenuil. Een Steenuil aan het Oosterveen in Nieuwleusen heeft maar weer eens een traditionele nestplaats in een holle boom uitgeprobeerd. Helaas mislukte dit in de jongen fase. Gelet

op de aangetroffen dode jongen buiten de nestplaats is hier zeer waarschijnlijk sprake geweest van predatie.
In een kast aan de Mr. J.B. Kanlaan werd een Steenmarter met twee jongen aangetroffen. Het volwassen beest sprong van vijf meter hoogte naar beneden, rakelings langs mijn hoofd! Eenmaal op de grond beland rende de Steenmarter vervolgens richting Mr. J.B. Kanlaan, zag op het laatste moment een passerende vrachtauto en rende vervolgens toch maar weer terug in mijn richting. Bij controle in december bleken in deze kast weer Steenuilen te zitten. Ik ben benieuwd naar de resultaten in 2014.
In een kast even verderop werden uitwerpselen van een Steenmarter aangetroffen. Ook in deze kast werd in december een Steenuil aangetroffen.
Om de Steenmarter het moeilijker te maken is in diverse kasten een tussenschotje geplaatst. De verwachting is dat dit afdoende zal zijn.
Van de 30 vastgestelde broedgevallen bleken er uiteindelijk 20 succesvol. Van één broedgeval is het broedsucces onduidelijk. De gemiddelde legselgrootte van deze 20 broedgevallen was 3,5 ei per broedsel. Gemiddeld zijn er 2,8 jongen per succesvol broedsel uitgevlogen.
Van de negen overige broedsels zijn er twee mislukt in de jongen fase, de overige zijn al in de ei fase mislukt.

Onderzoek van Steenuil eieren
Van vijf mislukte broedsel zijn in totaal negen eieren voor verder onderzoek meegenomen. Tijdens een workshop van STONE (Steenuilen Onderzoek Nederland) in december zijn deze eieren onder deskundige leiding van Arnold van de Burg onderzocht. Hierbij werden de maat (gem. L=35xB=22) en het gewicht (variërend van 4 tot 12 gram) vastgelegd.
In drie eieren werd een embryonale ontwikkeling vastgesteld. De embryo's waren echter te ver ingedroogd om verdere oorzaken van het mislukken van deze embryonale ontwikkeling vast te stellen.
In twee eieren werd een klont ingedroogd eigeel aangetroffen. Dit duidt op een bacteriële infectie, hetgeen weer een gevolg kan zijn van een afname van de immuniteit van het vrouwtje.
Voor het doen van uitspraken is onderzoek aan veel eieren nodig.
Mocht er een verslag komen van deze workshop dan zal ik daar op terugkomen.
Al schrijvende bedenk ik dat de lezer de geur van de inhoud van deze onderzochte eieren mist. En dat is maar goed ook!

Terugmeldingen
In 2013 werden van 10 in de kasten aangetroffen Steenuilen de ringnummers afgelezen:

1. Een op 21 mei 2007 in Veeningen geringd nestjong werd op 30 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan het Ruitenveen te Nieuwleusen (afstand 13 km).
2. Een op 12 juni 2012 aan het Oosterveen te Nieuwleusen geringd nestjong werd op 30 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan het Westerveen te Nieuwleusen (afstand 1 km).
3. Een op 2 juni 2010 aan het Westerveen in Nieuwleusen geringd nestjong werd op 30 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan het Westeinde te Nieuwleusen (afstand 3 km).
4. Een op 4 juni 2011 in Den Ham geringd nestjong werd op 30 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan de Neurinkweg te Nieuwleusen (afstand 18 km).
5. Op 4 juni 2011 werd een in de nestkast aan de Middeldijk te Dalfsen aangetroffen vrouwtje geringd. Op 30 april 2013 werd dit vrouwtje opnieuw in deze nestkast aangetroffen.
6. Een op 3 juni 2011 in Wittelte geringd nestjong werd op 23 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan de Puntweg te Staphorst (afstand 25 km).
7. Een op 24 juni 2013 aan de Dekkersweg te Staphorst geringd nestjong werd op 7 december 2013 aangetroffen in een nestkast aan de Evenboersweg in Punthorst (afstand 2 km).
8. Een op 11 juni 2013 aan de Jan Heereweg te Nieuwleusen geringd nestjong werd op 7 december 2013 aangetroffen in een nestkast aan De Maat te Balkbrug (afstand 5 km).
9. Op 5 juni 2012 werd aan het Westerveen te Nieuwleusen een nestjong geringd. Deze vogel werd in 2013 broedend aangetroffen in een nestkast aan het Oosterveen te Nieuwleusen (afstand 3 km). Nadat vier jongen succesvol waren uitgevlogen verdronk dit vrouwtje in een drinkbak op hetzelfde erf.
10. Een op 17 juli 2012 aan het Westerveen te Nieuwleusen geringd nestjong werd op 24 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan het Oosteinde te Nieuwleusen (afstand 2 km).

Wat kunnen we hieruit leren?

1. Een bevestiging dat Steenuilen zich in het algemeen niet zover verspreiden.
2. Een constatering dat opengevallen broedplaatsen in ons onderzoeksgebied worden opgevuld door jonge Steenuilen uit ons eigen gebied.
3. Dat regentonnen en drinkbakken afgedekt moeten worden!!

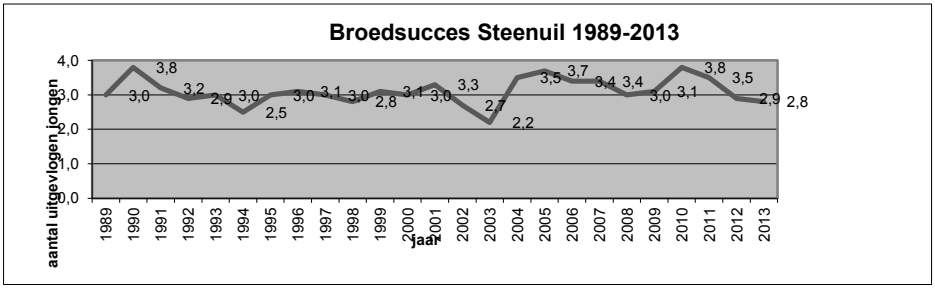

Figuur 1 Broedsucces Steenuil gedurende de jaren 1988-2013

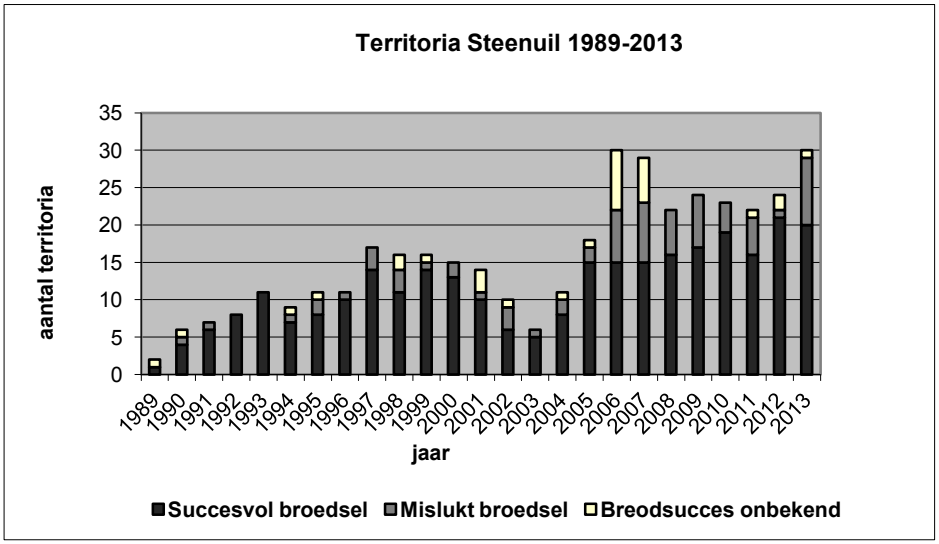

Figuur 2 Territoria Steenuil 1988-2013

Kerkuil

In ons onderzoeksgebied hingen het afgelopen jaar 76 nestkasten voor de Kerkuil. Het was voor de Kerkuil geen goed jaar. Dat is ook het landelijke beeld. Naar de oorzaken kunnen we slechts gissen. Een slecht begin vanwege een nat voorjaar? Te weinig muizen? We weten het niet precies.
In totaal zijn slechts acht broedsels vastgesteld. Hiervan waren er vijf succesvol, het laagste aantal sinds 1988! Gemiddeld vlogen er 2,8 jongen uit. De gemiddelde legselgrootte van deze succesvolle broedsels was 4,2 (3-6 eieren).
Eén Kerkuil heeft in een oude ventilatiekoker gebroed. Hoe succesvol dit geweest is weten we niet.

Eén broedsel in Nieuwleusen is in de ei fase mislukt. Bij het tweede mislukte broedsel is er waarschijnlijk sprake van predatie in de jongen fase geweest. Ik ben razend benieuwd naar de resultaten van het voor ons liggende jaar!

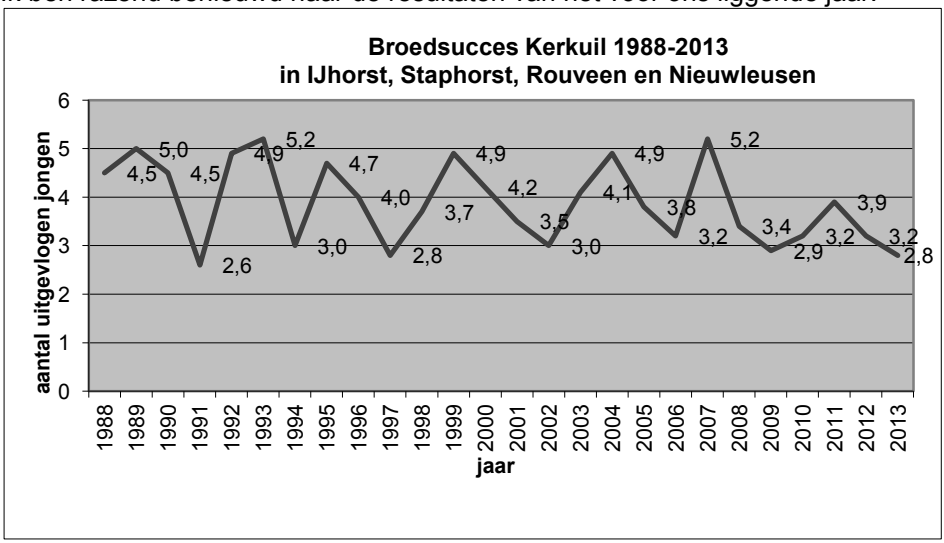

Figuur 3 Broedsucces Kerkuil gedurende de jaren 1988-2013

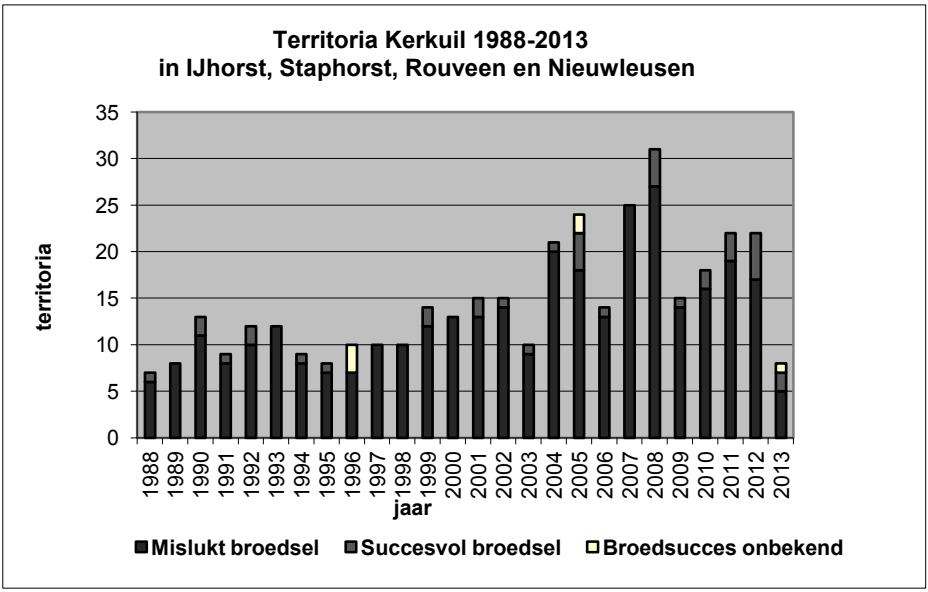

Figuur 4 Territoria Kerkuil 1988-2013

Rest mij ook nu weer de andere werkgroep leden hartelijk te danken voor hun bijdrage van dit jaar. Zonder hen had ik dit verslag opnieuw niet kunnen maken.

Namens de 'Werkgroep roofvogels en uilen',
Arnold Lassche

DOOR STORM OF STRESS.

Op donderdag 5 november 2013 om 5uur werd ik gebeld door Mevr. Beertje Dunnink Hokse de vrouw van een oud bestuurslid van de natuurbeschermingsvereniging. Het stormde op het moment, en we hadden

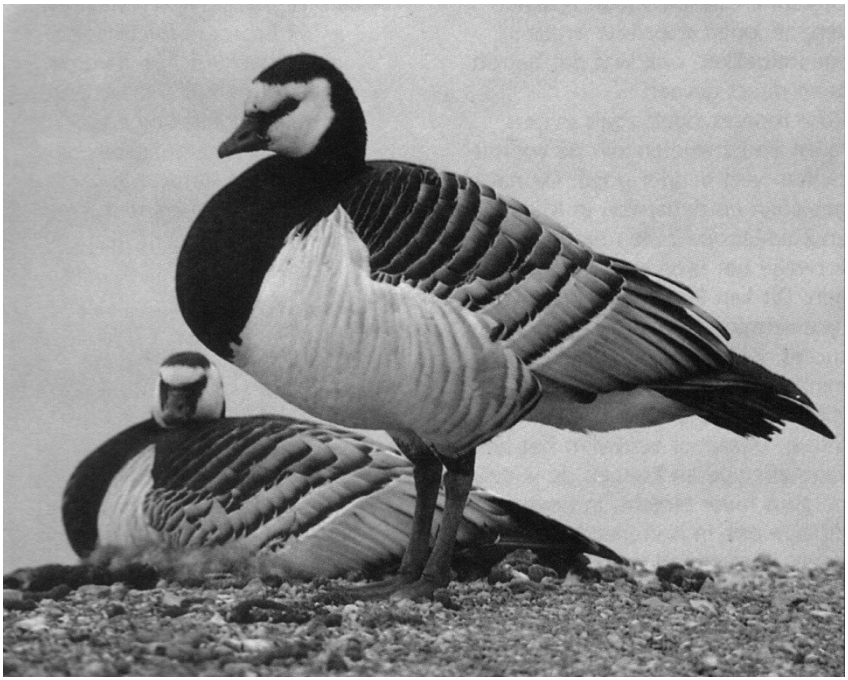

een paar heftige onweersslagen. Er was een eend van het dak gevallen hij leek wel dood, wat moet ik er mee. Eerst een deal gemaakt dat er koffie was dan kom ik hem wel op halen. Bij de koffie vertelden Albert en Beertje dat zij op de begaande grond in de slaapkamer was gaan controleren of de ramen gesloten waren. Toen hoorde ze een behoorlijke dreun op het rietendak en er viel wat op de straat voor het raam. Het bleek een vogel te zijn en het leek er op dat de nek gebroken was. Bij nader onderzoek was het een gans, gezien de weersomstandigheden maar snel in een zak gestopt. Op vrijdagmorgen na nader onderzoek wat voor gans het was, bleek het een Brandgans een van de

kleinste ganzen, soort lengte was 62 cm (max. 68 cm) bij Brandganzen. Het was een oudere vogel, hij had roomgele kleur aan de kop en een jong heeft helder wit opzij aan de kop. Het leek erop dat de klap zo hard was geweest dat de snavel en hals helemaal waren open gebarsten doordat de kop in het rietendak was geboord .Aan de borst zat een mooi dik stuk donker roodvlees (als biefstuk) was ook lekker vlees voor het kerstmaal, jammer voor de vossen, maar de rest was bestemd voor de vleeseters in de natuur.
Het blijft een vraag wat was de oorzaak dat de gans in het rietendak vloog, slechte ogen, rukwind of stress of door de lichtflits van het onweer. Brandganzen broeden in kolonies op Arctische eilanden en kusten; sinds 1988 broedt klein aantal in Nederland. Het is een trekvogel, groot deel van de populatie overwintert in Nederland (okt/nov-april/mei).

Jan Dunnink.

INHOUD SCHARRELAAR 2013

Nr. 192 februari	**blz**
Voorwoord	1
Agenda	2
Jeugdagenda	2
Agenda alg. ledenvergadering	4
Jeugdhoekje	5
In memoriam Albert Dragt	6
Jaarverslag 2012	6
Veldwaarnemingen	19
Brandmuizen	21
Hoe komt de rode lijst tot stand ?	21
Patrijs	24
Bouwen met de snavel	25
Inspraakreactie landelijk gebied 28-12-2012	27
Inspraakreactie Het Reestdal	29
Werkzaamheden 2012	30
Onderzoek betreffende koolmezen	31
Inhoud scharrelaar 2012	34

Nr. 193 juli	
Voorwoord	1
Agenda	2
Jeugdagenda	2
Fietstocht 2e pinksterdag	3

Veldwaarnemingen 4
Vogels ringen 10
Jubileumboek 11
Vlinderoverzicht Ganzeplas 2007 - 2012 16
Vreemde vogelnamen 18
De fliérefluiter 20
Recept vlierbloesemsiroop 20

Nr. 194 oktober

Voorwoord 1
Agenda 2
Jeugdagenda 3
Van de penningmeester 3
Jeugdhoekje 4
Veldwaarnemingen 6
Nestkastverslag Bomertswijk 9
Nestkastverslag Vossenburcht 9
Vrijwilligersdag 2013 10
Jubileumboek 13
Vogel waarheen was uw vlucht? 14
Niet elke koolmees is reislustig 20
Vreemde vogelnamen 21
Sovon landelijke dag 2013 23
2014 jaar van de spreeuw 24

Nr. 195 december

Voorwoord 1
Agenda 2
Jeugdagenda 2
Agenda alg.ledenvergadering 3
Verslag jaarvergadering 2013 4
Jeugdhoekje 8
Veldwaarnemingen 11
Vogel waarheen was uw vlucht ? 12
Jubileum boek 19
De das faunabeheer gem. staphorst 23
De jeneverbes 26
Red de klimop 30
Vreemde vogelnamen 33
Persbericht patrijs 35